

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْعِلْمِ وَالْإِيمَانِ

رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ

إِسْلَامِ دُنْيَا شَكِيلَاتِي

رَابِطَةُ الْعَالَمِ الْإِسْلَامِيِّ

مَكَّةَ الْمُكَرَّمَةَ

تقديم

الحمد لله علم بالقلم . علم الأئسان ما لم يعلم
والصلاة والسلام على سيدنا محمد النبي الامي الأكرم
وآله وصحبه أجمعين .. أما بعد :

العلم والاسلام صنوان لا يفترقان ، لأن العلم هو
طريق المعرفة ، والاسلام يدعو الى إتخاذ السبل
والوسائل لأكتساب المعرفة ، بل لا يوجد ديناً على
الأطلاق ، دعى ويدعو الى العلم والمعرفة مثلما جاء به
الاسلام .. فكان إستهلال دعوته هو قوله تعالى :

« إقرأ باسم ربك الذى خلق » إجلالاً للعلم . فالقراءة
لا تأتى إلا بالعلم .. وترتقى - حقاً - بالقارئ الى آفاق
العلم والمعرفة .. ومن قاعدة الاسلام القائمة على العلم
كان العلماء والاوائل يجمعون فنون المعرفة ومشتات العلم ولم
يفرق أحد منهم بين علم ديني وعلم فني .. وكان الفرد منهم دائرة
معارف عامة ، يجمع الفقه والحديث والطب والرياضة وغيرها
وبهذه الوحدة المتكاملة شيد علماء الاسلام حضارة مجيدة
أنت كلها فى الحضارة الانسانية .

وبهذا الكتاب الذي تقدمه إلى إخوانها في تركستان، تلك
الامة التي كانت لها منزلة مرموقة في ميدان الحضارة
الاسلامية تؤكد رابطة العالم الاسلامي على الصلة الوثيقة
بين العلم والاسلام، وترغب أن تتعاون معهم في توثيق
المعرفة الاسلامية وتأصيل الثقافة الاسلامية في
نفوس المؤمنين أينما كانوا وحيثما وجدوا
والحمد لله رب العالمين

الامين العام لرابطة العالم الاسلامي
محمد علي المحرکان

تقديم :

قلم بيلان انسان غه علم اور كتاب بيلگان نرسه لردن خبردار قېلغوجي
الله تعالى غه حمد اولسون ، وهدده بيلم لوقوماغان يېغېرئز محمد و غه اهلي
توابعات لرنيكه الله تعالى دين سانيز سلام و صلوات تيلايئز .

بيلم بيلان اسلام بولسا ابريلاس بر چپ دور . چونكي بيلم نيك
بولي اور گناك دور . اسلام اور گناك اوچون هر قانداغ يول دس سبب لربولسا
قولغاغ غه بوپوروغان دور . بللكه دنيا ده بيلمك گه . اور لئماك كه چترغان
بوپوروغان اسلام ديني كبي هيچ بر دين يوق دور . اسلام دين نيك باشلاغاغ
الله تعالى نيك « اقرأ باسم ربك الذي خلق » ديگان سوزي . بيلان باشلاندي
بونداغ باشلاندي بيلم اوچون بيوك مورتوق دور . چونكي او قوشن اور گناك
بيلان بولادور . و او قوغان كيشي شك سيز بيوك بيلم و اور گناك گه ايگه
بولادور . بيلم اوسته گه مورولغان اسلام مدنيت ده اونگان علامرئز
هر قيل قنلرني و قيل موفيل بيلم لرنى توپلانغان بولوب هيچ كيوسه ديني
بيلم و نهي بيلم ديب ابريخان ايدلر .. اولردن هر بر عالم برانكلو بيد يا ايدى
نقسه - حديث بيلان طبابت لئك - ريا ضيات كبي بيلم لرنى بيلگان ايدى
نشونداغ نام بوليك بيلان مسلمان علامرئز بيوك بر مدنيت ياسان
بولوب حاضر ق انسانيت مدنيتي ده كور نماك ده دور .

نشو بوكتابنى سونماق بيلان تركستان دآلى دين قمرئداش لر مرگه و اوغئش

ده اسلام مدنيتي ده بيوك اورون القان مسلمان لراولادنيكه اسلام دنيا
تشكيلدق ايتقلايد و رگه بيلمى اسلام بيلان بقلويد و رغان بيوك وزور

اوزوليدورغان بربفلاج ابكى سبى حكىم برچب لاييدور . اسلام دنيا
تشكيلات هر برلى بلان ياردم لاشيب اسلام بيلنى و معرفتيني قانداغ
بوده و چايلده سلمان لر بولسون اولرينك كوكل لر بگه پختى لامعه و يايماق
ارزوسى ده دور .

همه دنياى بافقوبى پروردگارىفصه حمد اولسون !

اسلام دنيا تشكيلات
عمومى باش كاتىبى

محمد على الحركان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کریش سوز

جناب الله غه سانا تیز حمد - ثنا بیان پیغمبر محمد صلی الله علیه
وسلم که صلوات اتقا نمودن تین:

ورساله لی یاز ماغم نیک سینی، وطن دین چقان حاجی لریمز بیان
کوروشوب صحبت لوشقا بنمدا، وهد آلی یاشدیرمز نیک مفکوره سینی
الکلاب حیران بولدوم. بوحیرانلق کوتارمک اوچون یاش لومرغه آتاب
دین بیان علم نیک علاقه سینی اوچوقا ^{هر} توشون دورمک اومیدی پیدا
بولدی.

اوزم نیک دین علماری دین بولماغانلیقم وهد تکرارناچمه یازماق اوچون
کم چیلدک لیم نیک بارلیقی خصوصاً وطن دین تاشقاری ده توغولوب اوز
اویاتمزدین برمه افرزندی قتا رینده خیردار بولما نلیقهدین قصور لیم کوب
بولسامو، بعض دوستلرنیک تشجیحی بیان اوقوغانلریمدین القاب
نتیجه لریمغه بولادنب یازغان لرمیمی علمایم نظر لریدین اوتکونوب
بیر مالکونینی القاس قیلدیم. بولرکوب رحمت چکیب یازغان رساله لی کوروب
چقدی. بولر نیک یاردم ونصیحت لریمه منت دارلیق بیان رحمت لرمیمی سونان.
یازغان لرمیمی اوقوماق بیان تشجیح برکان دوستلریمه هم رحمت لرمیمی
بیلدوران.. الدال علی الخیر کناعله.. والله الموفق الی سوا السبیل.

برنجى باب بىلم اصولى

بىلك انسان لىنىك بىوك ھىقى دور، ھەدە مەنىت گە يتشماك يولى دور. چوئكى بىلم سىز ھەرتوز ترقى بولاس. اما جہالت ھىچ تىجان انسان نىك سەدارى دىن ابماس. و بلكە حيوان لىنىك ھىقى دور. علم سىز كىشىلەر بولۇپ ھەم ترقى تىلا بولاس لىر ھەرقانداغ نرسە بىلىنىپ، وجودىنى كورسانسە ياكى بىلكىنى ايزلانسە تورت مرحلە دىن اوتادور :

1- شك : بىرنسە نىك بارلىقى - يوقلىقى غە دىل يوق بولسە شك

(دىگدورمىن) دىيىمىز

2- ظن : بىرنسە نىك بار - يوقلىقى غە برآز دىل بولۇپ 66% غە

يقسە ظن (دىگدورمىن) دىيىمىز .

3- علم - بىلم : بىرنسە بار - يوقلىقى 99% بىلان اثبات بولسە بىلم دور. بىلم

نىك مەنىسى حەقىقەتنى بىلكى دىگدورمىن. بوردىر جەگە تىك

اوپون تورت نرسە لازم دور :

1- عقل 2- اوبىلا ماق 3- تجربە 4- استىتاج

بولدىن حەقىقەت بولغان حەقىقەت غە ايگە بولماق، علم - بىلم دىگدورمىن

بولدىنك ايچىگە طەبىئەت علمى، فىزىيا علمى، حساب علمى كرىئادورمىن

4- ايمان : بىرنسە گە عقل بىلان ايشايىب كۆزىل بىلان تەصدىق بولماق دور.

بوحالد ۛ ھز نا داغ شك ، ظن دین براق بولاق بیلان بیلم نیک صوگ
درجه سی دیبید ور . فقط بولایلان برگه بولادورغان برینیه
نرسه گه توشونمای شرط دور :

1- حواس لری : ارقالی بیلنگان نرسه لرگه شك آرا لاشماید ور . شالاکوز بیلان
کورگان ، قولاق بیلان اکلیمان ، قول بیلان توتقان ، بورون بیلان
بورغان ، تیل بیلان تاتیقان نرسه لردور .

بوشن حواس لردین باشقایه ی حواسی و کوکل حواسی باردور

2- راست خیر : مثلاً . هند ستانی کور میساک هم اکلاب خیردین بارلیقی نی
بیلین . وینا برینچی و آیلچی دنیا اوروشینی کور میساک هم

خیرینی اوتوب اکلاب بولغان لبقی غه هیچ شك قیلمین . سلمه یمن

3- حواس لرین بیلان بیلمنگان نرسه لرگه یوق دیب جزماً انکار قیلیشی
بولایدور . مثلاً .

رادبو دولتون لری هر وقت و هر برده باردور . اما رادیو بولسا اکلایمز

ایلکتریک سیمینی قول بیلان توتساق ایلکتریک بارلیقی معلوم بولاید ور .

اما لمبه (چراغ) نی سالیب یقنسا ق ایلکتریک بارلیقی معلوم بولادور .

قارغوشی آسمان کوک ، کور مور قوا دیب کور میسه هم بیلادور ، کنن

قارغونیک یوق دیکانی بیلان بوخیل رنک لری یوق بولاید ور .

دنیا دالی کوب نرسه لری حواس بونی بیلان بیلیش متن ایماس ، کوز

کور میسه ، قولاق اکلایمه ، بورون بور میسه ، تیل تیمیه ، یانی

تۆتمىسە يوق دېيىپ جزمەنكار قىلىشنى ايماس. بولدىن هوا باسقى (الضغط
 الجوى ATR PRESSURE) طبيعت ده بار بوخصلت دور. اما
 حواس ارقالى بىلك بولاس باروتىراقالى باردىي بىلدىن .

4- هونرە لوف ايتىب ارنگان داك حواس لىراقالى بىلدىن محدود دور .
 التى شىهرده توروب كىتك المىرمە دالى حرم شىفنى كورگلى بولاس
 اما خيال قىلىش كىلن . كىن خيال نىك حدودى بار . مىللأ اثردهانى
 كورگان كىشى بوقدور . اما سىزغوجى لرخيال قىلىپ شىردك باشى توپوب
 بىلان كىشى نى قوپوب وقوش لردىن قنات الىب سىزغان بوجوان دور .
 حىاند ابار حىوانات لرنىك شىكلى دىن الىب سىزغان حىوان دور .
 خيال هم محدود بولوب حواس بىلان بىلگان نرسە لردن بولادور .

5- عقل بولسە بىفنى نرسە لرنىك بار يوق ، راست يلفان لىق ف
 بىلد رادور . مىللأ چول ده كون قىام وقت ده كىتب بارغان مسافر
 الدىده سو كورادور . اما مكىب بارى دىسە بىمايدور ، عقل
 فكربىلان بىلادوركى بوسوا ايماس «سواب» برىالتىراق . جفرافىا
 او قوتقوجى سى برىورت ، اما چول ايماس ، تاغ ده ايماس وهم قوروقاده
 ايماس يالى درىاده ايماس . وهم برده ايماس و آسمان ده ايماس دىسە بو
 سوزگە هىچ كىشى ايشانمايدور .

شونداع بولسە هم كانت KANT المان فىلسوفى دىكان داك
 عقل مادى عالم ده بار نرسە لوف اثبات قىلادىدور . اما علم العىب

یعنی مینا فیزیک فکرون تحقیق وحکم قیلا مایدور . مثلاً . جان نیک بار لبقی غه عقل دلالت قیلا دور ، شون جاندارده ترکیبک بولسه . اما اولسه جان چقیب کیتسه جان یوق دیدور . شون جان فی اثبات قیلغان عقل جان نیک شکلی ماهیتی فی اثبات قیلا مایدور .

6 - هرقانداغ انسان بوسون . مؤمن یالی کافر ، نفوی کیشی بوسون یالی فاسق کیشی بوسون علاجی یوق بومصیبت یتسه الله رب ندا قیلا دور اناتول فرانسه ANATOL FRANCE فرانسی یازوچی کافر بولغان وقت لربده یازادورکی هرقانداغ انسان فی دکور کوروب ، سودو لینی تحلیل قلیب سنده شکر کیلی بار ایگان دیسه شو وقتده مؤمن بولادور دیدور . اما رایسه عدویه دیکان صوفی خاتون غه ایتب دور که : فلان آدم الله نیک بار لبقی غه مک دلیل کیلوردی دیسه . کولوب بردلیل ییادور دیدور . تایی او دیسه ؟ سوراب دور که : چول ده یالغوز کیتب بارغان وقتکده پوت لاشیبا بومودوقاغه توشوب کیتب چیقلمای قالساک غه قیلین ؟ دیسه . الله دیب قیچقرمان دیب دور . منه شو دلیل ییادور . دیب جواب بو ییدور . هوانسان نیک کولکل ده برکتوری که ایشاناک بار دور . الله تعالی بیلدور دورکی خلق لرفطرت ده ایمانلق یاراتیلغان .

دورکایم DURKHEIM فرانسه لبق مشهور اجتماعی عالم یازادور که تگور نیک بار لبقی غه ایشاناک بر حقیقت دور چونگه انسان هوگین بودنیا

نىڭ يار قەوجىسى، اوپلا ماس دىن ياشاب اولايدور . راست تىكرى نى عقلى
بىلان تونولاسىدىن باشقا نرسە نونى خىدا دىب عبادت قىلسە ھم اولون
الله دىب ايشانادور .

انسان گمان بىلان بىلادوركى حىيات بولسا ، بومارى دنيا بىلان
توگومايدور . بومارى دنيا دىن باشقە ھم روحى دنيا بار دىب اولايدور .
ئىنسان : بو كىشى چرايلىق بو تىزى نىچى كوروب قالغان بولسە دائىم شول مەشوق
نىڭ فەكرى يادى قىلىپ آھ زار اوروپ يىلايدور . اما مەشوقنى خاتون قىلىپ
الغان دىن كىيىن براكى يىل سوگرە بورونقى كوچلوك مەھبەت يوق بولوب كىتادور .
ياكى بو كىشى چرايلىق بولسە ئاللاسى ياكى بولسا اوتوسە شونرسە نون
نىڭ بلاغى وھىيالى بىلان روحى شارلانادور . اولر تو كىگان دىن سوگرە
باقسە اوزىنى نىچى بو جوش دە ياكى بوھىيال دە بولغان لىقىنى سىزادور .
بولدىن معلوم بولادوركى لذت دىگان نرسە مادى دنيا غە چىگرە
لانغان بولوب قالسا دىن روحى عالم غە ھم احتىياجى بارلىق كورونادور
بومادى لذت اونىڭ اچىلىقى غە نونموق بىرالمادى دىگان خلاصە چقادور

ایکجی باب بیلیم بیلاں ایمان

دیکارت *DESCARTES* فوانسہ لقی نیلسون شک مذہبی پیدا
 قیلان ده باشلاب هونرسه گه شک قلبی اوزیگه یگانده اوزنیك
 بارلیقی غه هیچ شک قیللماری . اوزوم شک تیفوجی بوسام اوزم یوق بولوب
 قانداغ قلبی شک قیللایمهن؟ دیب اییادورکی : مین او یلامانی غه
 ایگه بولغان دین کی "بار" لقم غه شک قالماری . انداغ بولسا مینی کم یاراتتی؟
 بوماری کائنات لری یاراتموز؟ بو عقلی یوق کائنات لری میداک عاقل کیشینی
 یاراتقان بولسا، عقلی یوق نرسه عقل برالاید ورموز؟ بونرسه گه
 ایگه بولغان کیشی اول نرسه فی برکیشی گه برالاید ورموز؟
 عرسان بودنیادالی جانلیق وجاسیر "مادی" نرسه لری کوروب
 "بولر قانداغ پیدا بولنادر؟ قانداغ یاسلننادر" دیکان سوالی غه جواب
 ابراسه توبندکی فی جواب دین باشقا جواب یوقدور :

برینجی : "هور قانداغ نرسه فی یاراتقوجی الله تعالی یاراتدی" دیب جواب
 بوگوجی لردیندار مؤمن کیشیلوردور .

ایکجی : ماده نیک ذره و پارچه و عنصر لری اوزیده براراده و مقصد بولوب
 بوماره او یلاب فلو قلبی اوزی شو بار نرسه لری اوزیدین یانغان
 دیک عقل غه هیچ موافق ایمانی . چونکی معلوم دور تاش ده یالی سوده

یابی ہوا دہ بر فکویابی او یلاش قوی یوق دور . و ہمدہ اولی مادی نرسہ
 ل ارادہ غہ یابی مقصد غہ ایگہ بولغانی ہوگین معلوم بولمغان اوچوق
 بونداع جوابن ہیج قانداغ علما لرقبول یلمادیر .

اوچینجی : ہمدہ بار نرسہ لرتصادف (او شتوم نوت) یوقی بیلان مادہ
 لرنیک ذرہ لری جولفا شیب ، برنسبت بیلان برلا شیب مخصوص
 برحالت دہ برنجی عنصر لرییدا بولدی .. نیا بو پیدا بولغان عنصر لرتصادفاً
 جولفا شیب و تصادفاً برنسبت بیلان برلا شیب تصادفاً بر مخصوص
 حالت دہ بو بار نرسہ لری پیدا بولغان .. بوجواب فی ماری
 علما لردیدور

لکن تحقیق قلیب کلمساک بودیانیک کائنات لرنی باغلابدور غات
 مادہ ... غہ ؟ قانداغ .. ؟ محسوس بر مادہ مو ؟ یابی رنک مو ؟ یابی هوا مو ؟
 ہمدہ ماری علما لرمادہ فی دیا لکتی دیدور ، یعنی مادہ بر قدرت گہ ایگہ .
 نفا بر نرسہ فی پیدا مللا دیدور . بو سوز ہم ہیج بر بیلم یوقی بیلان ثابت
 بولغانی یوق . چونکی ثابت بولغان حقیقت ہرقانداغ مادہ بولسا بر ماشینہ
 بولوب پننک قانون بر نیچہ حرکت میلادور . وقانونی دین ہوگین چیما دیدور
 مگو تاشقی بر ارادہ بیلان ہقادور .

مادہ ... غہ ؟

ہوقانداغ نرسہ نیک بار لیتی وانگریقی واورون لیتی فی حواس بیلان
 بیلاننہ ادنی مادہ دیدور .

دییغز

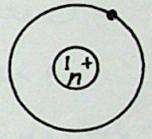
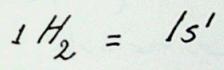
ماده نيك اوج حالتی بار دور

تاتیق : تاش ، یفاج ، تیمور لرگه اوخشاش
سویوق : سو ، یاغ ، سوت لرگه اوخشاش
یل (غازم) : هواغه اوخشاش
ماده نمه دین مزلد دور ؟

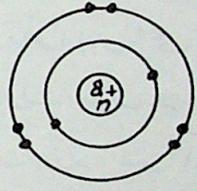
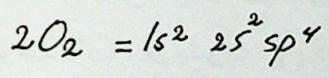
ماده بوسه اگ کیمیک پارچه لر (جزی molecule) دین مزلد دور . علمالر دید ورکی : برقطره (برنامچی) سوداکی چیزی لاری سماناق بوساق ، بر میلیون ییل کیرک بولادور . بو ققداد ،
تاچی اتم (ذره) لور دین مزلد دور . یعنی ایلی اولسجین اتم (ذره)
دبرهیدروجین اتم (ذره) دین H_2 مزلد دور .

مثلاً : اولسجین اتم (ذره) ن الساق میفری 8 بیرون
دین مزلد بولوب چوگوره سیده 8 الکترونات هوکولوریدور
نيك ایللتریلی یوق بولوب بیرون لر نيك ایللتریک مثبت دور (+)
اما الکترون لر نيك ایللتریلی منفی دور (-) . میفر بیرون
نيك تارثیش کوچی بیلان تیز ایلاندرغان الکترون اتم (ذره)
دین اچایدور . چونکی اتم بوسا ایللتریک طرفیدین برابر دور . میفر نيك
مثبت ایللتریک کوچی الکترون نيك منفی ایللتریک کوچی غه برابر
کیلا دور . شو نذاع اصول بیلان دنیا ده پیدا بولغان اتم (ذره) لور 102
عصری پیدا قلیب دنیا دالی هر قانذاع نوسه بار بولغان بوسا شور دین

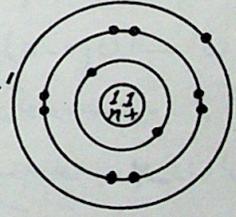
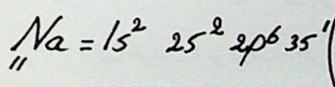
مەركەز بولارور .



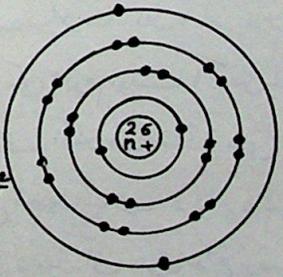
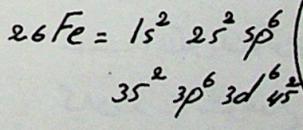
ھىدروجن



اوكسىجن



نەيس



تېمور

هرقانداع ماده نيك اتوم (ذره) سى بولسا سان لوده اختلاف بولوب شولودين
 منتظم يول بيلان پيدا بولادور. يوقاردا معلوم قىلغانداك .
 شونداغ الكتر دن و بروتون و نيوترون دقيق براصول ده ودقيق برسان
 ده پيدا بولغان اتوم (ذره) لودقيق براصول وسان بيلان بولاششيب ماده
 فا پيدا قىلادور .

بونداغ محكم و پخته نظام فا كيم ياراقى .. ؟
 قانداغ كوچ بيلان بواقوم (ذره) مختلف سان لوبيلان بولاششيب
 مختلف ماده لوف پيدا قىلادور .. ؟

كيم بو اتوم (ذره) گه بونظام و اصولنى اورگاتتى .. ؟
 بو دنياده برنجى اتوم (ذره) فا كيم ياراقى .. ؟ يا كى قانداغ پيدا بولدى .. ؟
 بعضى مادى علمالرديد ورتلى :

ماده ازل دىنى بى بار ايدى ، وهم حركىتى ازل دىنى بى بار ايدى .
 بونداغ ديمك ماده نيك حركت ضمنى ازل دىنى بار ديمك بيلان بو مختلف نوسه
 لور ازل دىنى بار ديمك بولادور .

1 - ماده نيك حركىتى بيلان برصورت پيدا بولادور . بو صورت يوق بولوب
 اوزگاراليب تورادور . بونداغ بولسا ماده ازل دىنى بونوسه ديمك بولماس
 چونكى ازل دىنى برصورت گه ايگه بولماقى لازم دور . بو صورت ثابت
 بولسا اوندىن بو مختلف نوسه لرجيتماس . اما اوزگاراليب تورادورغان
 بو صورت گه ايگه بولغان بولسا بو حالت ده ماده پيدا بولغان بولادور .

جۈڭكى مادە انى بولغان بولسا صورتى ھم انى بولماق لازىم. قانداغ حال دە بولسا بولسون ھوقانداغ مادە بر صورت گە ايگە بولماي پيدا بولماي. ھوقانداغ حالدا مادە نىڭ صورتى اوزگارماستە انى دىسابلانور اما مادە نىڭ صورتى بر شەكل دە تور ماسدىن اوزگارماستە تورغانلىقى، مادە نىڭ انى ايماس لىكى نىڭ رەلى دور. اما مادە صورت گە ايگە بولوب چىقان دىمك مادە نى پيدا بولدى دىمك دور. بو پيدا بولوش يوقلىق دىنى بولماق عقلاً مەن ايماس دور. بو پيدا تىلغان كىشى بولماق لازىم ذور بوذات بولسا اللە تعالى دور.

2. مادە حرکت بىلان مقصد و اراده غە ايگە دىب ايشانماك عقلاً دعماً ھوقانداغ ايماس. جۈڭكى مادە نىڭ احوالىنى يوقار دە سوزلاپ اوزگان داك معلوم بولدى. شونداغ بولسا بوردىداكى مختلف نرلر قانداغ پيدا بولدى..؟

مادى علملر تصادف (BY CHANCE) يىنى اوشتومتوت مادە لىر بر بر بىلان اوچراشماق - توشولماق يولى بىلان نرسە لىر پيدا بولدى. بونىڭ بىانى غە كلاسك :

يوقار دە سوزلاپ اوزگان اتوم (ذره) نىڭ تىكى، ياكى مادە نىڭ تىكى اوشتومتوت نىظم بولغان بىر سانى اوشتومتوت جولغا شىب و اوشتومتوت بولاسىمىز پيدا بولدى دىمك دور. بونداغ دىساك ھە مادە نىڭ اتوم (ذره) تىكى بىر بىر بولماق لازىم دور.

اما دنیاده قانچه لیک ماده بولسا اولونیک مختلف (بربرلیک اوخشمیفان مقدار
 <۵> پروتون، نترون، الکترون لر دین مرکب بولادور . بوماده نیک اتومی نیابر
 ماده نیک اتوم غه اوخشمایدور . بوهم تصادف تانومنی بیلان پیدا بولغاندورمو؟
 بوماده لر دین ملیون لرجه پیدا بولغان نرسه لره شونداغ پیدا بولغاندورمو؟
 نیابر یول بیلان بوتصادف (اوشتومتوت) تانومنی بیان ایلامک بوساق:
 بر باسمه خانه ده یریم ملیون (500,000) حرف لر بر صدوق ده بولغان
 بولسا قاتیق یر تیرواب (زلزله) بولوب بوسندوق اغداریلیب، صدوق ده بار
 حرف لر چاچیلیب باریب اوز - اوزیدین (تصادفاً) اون اغز سوز پیدا بولغان
 بولسا ایشیا نامزمو؟! ایشانامک کمن دور .. اما اون مکمل جمله پیدا بولوب
 دور دیسه اونکاهم ایشانامک کمن .. اما اغداریلیب کنگان حرف لر دین تصادفاً
 پشی یوز (500) صفحه لیک بر دیوان کتاب پیدا بولوب دور، بودیوان
 دانی تصیده لر و شعر لر کوب بلاغت لیک ایگان دینه ایشا نکیلی
 بولامدور ..؟ البته بر آرز عقلی بار آدم هم بونکا ایشا نامایدور . بونداغ
 تصادفی بر حارته که ایشانش کمن بولمان حالده، دنیانیک ملیون لرجه
 مختلف نرسه لری تصادفاً (اوشتومتوت) پیدا بولغانغصه ایشا نیب بولامدور.
 دنیادگی بار مختلف نرسه لری بر دین الیب تحلیل قلب کوراش برانسان
 غصه کوب قینی دور . انداغ بولسا، دنیا دالی مختلف نرسه لر دین برانسان ف
 آلساق، واول انسان دین آک کیمیک بر پارچه بولغان لوزینی الیب تحلیل
 قیلساق، بولواشکارا بولادور:
 کوروش نیک اسباب کوز دور . اول کوز چنا قیدا سولاغلیق یولاق

بىر تۈب دور . انكا توتاشلىق پەي لىنىك ياردى بىلان حىركىت قىلادور . كوز
 ياشى بىلان هول وپاكىز . ساقلانادور . ياشى كوزنىك الدى تىپە طرفىدە
 بولغان كوز ياشى غە مخصوص بىز (بەز) دىن چىقىپ كوز يومولوب اچىلماق
 بىلە تۈب طرفىكا كلىپ اندا بار بىر توشوك بىلان بورون غە كىرادور .
 كوزنىك اچى ايكى كلبە (جىرە) غە بولونكان دور . كىچىكىنى الدى كلبە
 و جىگرانى كىنى كلبە دىر مىز . آلدى كلبە نىك الدى طرفى كىناز داك
 بولوب شىيشە داك صاف وسوزوك دور . اولى كوز يومولاق
 (قرنىه سى) دىر مىز . الدى كلبە نىك كىنى طرفىدە يولاق وركلىك بىر پىرە
 بار . اونىك رىكى كوك ، بوزە ، سارغىش ، وياقرا بولادور . اول پىرە نى
 كوز قاراسى (قرنىه سى) دىر مىز . اونىك ادراسىندە ماشى دىك كوز يومولوب
 تورغان يرفى كوز تراچونى (كوز قراقى) دىدور مىز . كوز قاراسى نىك بىر مويىپە
 نىايت كىچىك پەي لى بار ، اولرنىك بعضى سى تۈز بولوب كوز قاراسى نىك
 اوترا سىدىن چىقىپ چىك لىكا اوزولغاندور . بعضى سى يومولاق (حلقە) دور .
 يوروق آز بولسا تۈز پەي لى رىفيلادور مونىك بىلان كوز تراچونى كاگرىدور
 وتولاراق يوروق كوزگە كىرادور . يوروق تولا بولسا يومولاق پەي لى رىفيلادور
 مونىك بىلان كوز تراچونى تار بولادور ، و يوروق زىادە كىر مايدور . كوزنىك
 كىنىكى كلبە سى نىك پوستى اوچ قات دور . تاش قاقى آق وقاتىق دور . اولى
 كوز اتى دىر لىر . اوترا قاقى نىك رىكى قارا دور . اندا قان نۇرلر يا يىغلىق دور
 اونىك اوچون اول قات نى تور پىرە سى دىر مىز . اىچ قاتىدا كوروش پەي
 لى تور داك يا يىغلىق دور . اونىك اوچون اول قات نى تور پىرە سى دىر مىز .

کوز یومولای سی کوزنیك اقی غه توتا شیغلیق وکوز قاراسی قان تور دین پرده گیجا توتا شیغلیق دور. کوز قاراسی نیک ارتا سیداشینسه راک سوزوک وایچیده سوراك برنسه بیلان تولوغلیق یولوغراق برنسه تورادور. اولی کوز اینه سی دیر مین. بعضی آدم نیک کوز اینه سی رابر کسل پیدا بولادور. اول کسل بیلان کوز اینه سی عبار بولادور. اونداغ بولغان ره کوزنیك پرده سی بار دیر لر. کوز نیک الدی کلبه سی سوزوک سوراك برنسه بیلان وکین کی کلبه سی شالوغای غه اوشاش سوزوک برنسه بیلان بولغان دور. کور مالک اوچون یوروق کوز گه کیریب کوروش پی ی لری غه تم یوقیلای لوزم دور. مذکور پی ی لری بیلان نایون میک گه یئادور.

شونداغ کیمیک برکوز دالی نظامی نازوک و ترکیبی حکم نرسه تصادف قانونیی بیلان پیدا بولغان بولامدور..؟ البته هرگین بولماس. بونی پخته عالم الله تعالی دین باشقا برکیرسه پیدا قیللماس.

بعض مادی علمار دیر لر: علم بیلان دین یقینی کیللمایدور. اما الله تعالی ایتلر: انما یحشی الله من عباده العلماء « بنده لودین عالم کیشیلر الله تعالی فی بیلیم تور قازولر.

حقیقت ره مکمل بولسا بیلی حقیقتی تشکورید ورنغان بیلم هرگین دین دن یراق بولماس. بکلی ایمان فی پخته لودور. اما علم بولسا کون دین کون گه اوزگار الیب تورغان اوچون بعض نقطه لوده اختلاف چقارور. کنی ایمان شول مختلف نقطه لر بیلم تشکوریش اصولی بیلان پخته بولوب

چىقما دىن بىلەن ھېچ خىلاپ دە بولماس . مۇنۇ . يۈز يىل ئىچىدە پىدا بولغان
 ئىشۇل يۈز يىل دىن اول پىدا بولغان ئىشۇل ئىد يىر مۇ ؟ البتە ھەرگىز ئىشۇل
 ئىماس دىيىلگەن ئىدى .. ! بىر ئۆم (ذىرە - كۆكۈن) نى يارىب ئوندىن كۈچ چىقارماق
 مۇسۇلەسى يېقىن زامان ئىدە بولدى . يۈز يىل دىن اول شۇنداق بىر سۇزۇق
 دىگان كىشى نى ساراڭ دىر ئىدى . شۇل كىشى بۇرۇن دە بىيىلگەن ئىشۇل ئىد
 ئىلماز ئىشۇل دىن بىشۇل ئىدى راست بولۇپ دىبىشۇل ئىدى يالغان بولۇپ چىقما قەدە .
 بىيىم - دىن ئىككى ئىشۇل بىر بىرىنى پۈتۈنلەيدۇر . چۈنكى بىيىم بولسا ئىشۇل ئىد يۈز يىل
 دور .. دىن بولسا كۆكۈن ئىشۇل يۈز يىل دور .. ئىشۇل دىگان ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل
 ۋەدە ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل .. ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل . دىن ئىشۇل
 بىيىم ئىشۇل .
 ۋەدە بىيىم ئىشۇل .
 دە ئىشۇل ئىشۇل . شۇنىڭ ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل
 بولادۇر .

بۇ ئىشۇل بىيىم بولسا دارۋىن *DARWIN* ۋە لاپلاس *LAPLACE*
 ۋە مارك *MARK* ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل
 ئىشۇل دىن ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل
 بىلەن ئىشۇل
 دىب تاللىدى .

بۇ ئىشۇل
 چۈنكى بۇ ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل ئىشۇل

دور. وهر قانچە بىلم ترقى تاپسا بۇ دۇنيا نىڭ يوشۇرون نۇقتە لىرى كۈن
 دىن كۈنگە آيدىن لاندور. شىڭ سىزنىڭ عقل بولى بىلان بىلم نىڭ ماھىتى
 لى بىلك مەن بولادور. يوقور يدە ايتىب اوتكانداك انسان دىكى عقل باشقا
 نۇسە لرگە اوشاش محدود دور. دىبوعا جزانە عقل بىلان اللە و آشرت
 و جان وفرشتە دىكان نكر لرگە ايشلا تىب يالغوز حكلى فى الماق بولماس.

ترك تو مانداى احمد عزت باشا (دىن و بىلم) دىب يازغان كىتابى دە يازىدور
 بىلم نىڭ ميدانى كىنگورغان سىرى و طبيعت نىڭ اسرارى معلوم بولغان سىرى ماردى
 نظريات لىر بوق بولادور. چۈنكى بۇ بىلم ميدان لىرىدە انسان غە بىوك خدمت
 يتكوزگان علمار نيونى *NEWTON* و باستور *PASTEUR* لرگە اوشاش
 ذات لىرىنىڭ بارلىقى غە ايشانادور.

اون سىزنى يوزىل نىڭ حكما لىرىدىن بىرى بولغان هوش *HERSCHELL*
 دىدوركى: بىلم نىڭ ميدانى كىنگورغان سىرى تىكرى نىڭ بارلىقى غە دىل لىر
 چىق بولادور.

اما ئا. كرىسى مورىسون *A. K. MORISON* امريكادە بىلم بولاشغە
 سىنىڭ رىسى بولغان عالم (انسان يالغوز قوپايد و *MAN DOES NOT
 STAND ALONE*) دىب يازغان كىتابى دە بر قانچە مختلف على دىل لىرى
 يازىب ايتىر: تىكرى نىڭ بارلىقى غە بۇ دۇنيا دالى نهايت سىز بولغان نظام
 دۇرسە لر شاهد دور. بولرسىز ياشا ماق مەن ايماس دور. و هم انسان نىڭ
 بۇ يوزىدە بولوشى و عقلى دىن الفان سعادى تىكرى نىڭ بۇ دۇنيا غە قونيان
 بۇ نظامى دور.

اما تولستوى TOLSTOI بيوك روس فيلسوفى اتىدا « اول دە
 عقىدە (ايشانچ) لرېنى قايدە سى يوقا ايگان دىب تاشلاب اتمى كىن كىن اولاب
 باقب ايشاندم .. بيوك مىن لرگە ايگە ايگان . اول دە بريامان سىط دە
 ياشقان اوچون اولابغانم و مكرىم يامان يولغە كىرگان ايگان . امدى كىناھىنى
 بىلدم . حيات و اولوم كىنرى غە ايشانچم فى يوقا ايتسام يا شىالمىمان .
 و سكرى نىك بارلىقى غە شك قىسام اوز دىنى اولتورگان بولار ايگانمان
 چونكى نىك يا سىتام سكرى نىك بارلىقى بىلان . شك قىب اولاب باسام
 ايجىدىن براوز قىب سىنى از دىيان بوندىن باشقا ..! انسان بوندىن يوق
 هېچ يا شىلمىدورغان ذات بولسا كىنرى دور . امدى سكرى غە ايشانماندن
 سوكرە رىلق كمال غە وهم تشىلىق غە ايشاندم .

ئۈچۈنچى باب بىلىم بىلەن ئاسلام

الله تەئالى نىڭ بارلىقى غە كۈب مادى دىل بار . جۈملى بۇ دۇنيا يارا تەۋجى سۈر
پىدا بولغان نۇسە ايعاس . ھدە يارا تەۋجى نىڭ يول يۈرۈمى بىلەن ھەرت قىلىپ
يا شۇمادە دور . بولى انكار قىلغان عقل غە اچماق لازىم اودناغ عقل ايلە لرئى
دۇنيادىن چىققان دىلدور . بلكى شۇ دۇنياوى كائىنات لوجاندار بوسون يا جانىز
بوسون ھەسە تىلرى نىڭ بويرومى بىلەن ورحىمى بىلەن يا شۇب كەلكە .
بولغان نۇسە لرئىك و جۈرى غە انكار قىلماق دور . الله تەئالى قۇل كرئىم دە برقايىھ
ايات لر بىلەن بۇ دۇنيادالى مادى نۇسە لرگە قاراب اويلاپ قەلۋ قىلىپ تىلرى نىڭ
بارلىقى غە و ذات آلى نىڭ موجودلىقى غە دعوت قىلىپ علم و فكر لر نىڭ اساسىنى
قويدىلر . انسان بىلىم ارقالى تىلرى نىڭ بارلىقى غە توشۇنادرور بونىڭ اوچون
مەنانىم لىك بولۇش بىلەن ھەلت غە چىقماغىنى الفاسوروب ھەلت فى تىقيد
قىلدورور .

قران كرئىم و ھدئىت شۇبف لردە كۈب ايات و ھدئىت لر بىلىم فى تەقدىرلايدورغان
و دعوت قىلدورغان دىل لر چىقى بولۇب الله تەئالى نىڭ بارلىقى غە بىلىمك
وايشانامك اوچون الله تەئالى نىڭ بۇ دۇنيادە يارا تىقان نۇسە لرئى كورگاندە
بونۇسە قانداغ يارا تىلىپ دور دىپ تىلشوروش و ايرىماق بولى بىلەن دقت
قىلىنە الله تەئالى نىڭ بارلىقى فى انىق كورسا تىب بىرادور .

بىلىم نىڭ اساسى بولغان عقل فى قران كرئىم دە 50 قىم دۇر قەلدى . (واولوالباب)

عاقىل ئوردىب 10 قىممەتلىك دۇر قىلدى . عقل بولسا اللە نىڭ كى بىر نەقى بولۇپ
 اوندىڭ بىلەن ھەقىقەت نى بىلىش كەلەن بولغاندىن كۆپ آيت ئىك آخىر دە (ان نى
 ذلك آيات لقوم يعقلون) ياكى (ولقد بينا الآيات لقوم يعقلون) ياكى (انلا
 تعقلون) دىب عىل نىڭ اھىقى گە اشارت قىلادور .

(برفع الله الذين آمنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات) المجادلہ : 11
 مؤمن ئىك بىلىم بىلگەن علما ئىك درجە سىنى اللە تەلى كۆتوردور .
 (شهد الله انه لا اله الا هو والملائكة واولو العلم قائما بالقسط) آل عمران 18
 وهم علما ئىك اللە تەلى يكانە بىر تىكلى دور دىب بىر گان شەرتىق مىلەكە ئى
 نىڭ شەرتىق گە بىر بىر قىلادور .

(وقل رب زدني علما) طه : 114

اى خىدايم ، مىڭا علمنى زىيارە قىلىپ بىر گىل .

(هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون) الزمر : 9

بىلگەن كىشى بىلگەن كىشى بىلەن بىر بىر بولادور مو ؟!

(قل سيرا فى الارض فانظروا كيف بدأ الخلق) الفلكوت : 20

ايتكىل اى پىمبىم بىر بوزىنى آيلانىپ يۈرۈپ ئىملىق تىلەمى باشلا نىفۇج خالى
 غەدەقت بىلەن كۆرسالغىل

خىدايم شەرتىق دە :

.. (طلب العلم فريضة على كل مسلم) ..

بىلەن بىر دىمەك ھەر بىر كىشە بىلەن بىر بىر بولادور .

(ا طلب العلم من المهد الى اللحد)

تو غولفاندين تارتيب او لگوجبه ليك بيلم في ايزلا گيل .

(العلماء ورثة الانبياء)

علمار بيفهر لرنيك وارث لري .

(من سلك طريقاً يطلب فيه علماً سلك الله به طريقاً الى الجنة)

بيلم نيك يولني ايزليگان كيشي گه الله تعالى جنت نيك يوليني آچيدور .

شونداع سوز بيلان قران كريم و حديث شريف علم في ايزلاماك غه كويب

ترغيب و تشجيع فيلر دور . بو تشجيع فقط ديني ميدانقك مخصوص بولماي هو

قانداغ فايده ليق علم لراوچون دور . قران كريم ده هم بومادي علم لرنيك كويب زليل

لري بار . اما ديني كتاب بولماني اوچون بوردنيا دالي همه بار نرسه لرنيك مفصل

معلوماتي بو قدر دور . كين چو نغور مضاييلان ذكر قلنا ندور او يارب او قولسه

بيلنيادور . شونداع بوساهم قران كريم ده بار حقائق عليه لوسانسيز دور . نيك

بورساله ده بيان تيفانم دريادين برقطره دور :

(ان في خلق السموات والارض والليل والنهار آيات لاولي الابصار)

الذين يذكرون الله قياماً وقعوداً وعلى جنوبهم ويتفكرون في خلق السموات والارض

ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانه فمنا عذاب النار آل عمران 190 - 191

(قل انظروا ماذا في السموات والارض وما تغفى الايات والذرعن قوم لا يؤمنون) ^{بوسا}

(اولم ينظروا في ملكوت السموات والارض وما خلق الله من شئ وان عسى ان يكونا

قد اقترب اجلهم فبأى حديث بده يؤمنون) الاعراف : 185

(خلق الله السموات والارض بالحق ان في ذلك آيات للمؤمنين) الفلقوت : 44

(ان في السموات والارض آيات للمؤمنين) الجاثية : 3

اثبات قلعاندور .

انسان يا شامتده بولغان يرنىك آسمان داکى اورونى پك معتدل دور .
كون دىن 93 ميون ميل يراق ده 24 ساعت ده بوقىتم چورلولايدور . اماكون
جوكونا عسیده يىلىقى ايلانئى 365 كون بولادور . شكلى بولسا توخوم كېى دور .
يرنىك چورگولوش بولسا بر ساعت ده 1000 ميل (1500 كيلومترو) دور
اماكون اطرافيدە بولسا بر ساعت ده 65000 ميل چورگولادور . و يرنىك
مركزىن يىلدىن بولوش درجه سى 23 درجه دور .

يرنىك بيوكلىكى بوندىن جوت يالى كېمىك بولغان بولسا زمين داکى حيات
باشقە بولارايدى . جۆكلى يرنىك بيوكلىكى تېز كېلى بيلان و چورگولاشنى بيلان
مناسب دور . اما تېز كېلى بر ساعت ده 1000 ميل دىن كېم زياده بولغان بولسا
ستلا بر ساعت ده 100 ميل بولغان بولسا كوندورنىك اوزونلىقى 20 ساعت
بولوب هم بار تېرىم لركويوب كيتارايدى . يالى كون چورلايداكى يىلىقى ايلانئى
برمانىت ده 18 ميل دىن كېم يالى اوشوق بولغان بولسا ديا داکى بار تورت فص ده
كوب اوزگارش بولوب يا مغورنىك نظامى هم بوزدغان بولورايدى يانا يرنىك
اوتراسى دائىم يانېق برچول بولوب شمال و جنوب موز الديدە بولارايدى .
اما يرنىك توخوم كېى اوزون قىقى مايىل يوملاق توماغىقى قون كېم اثبات
قلىب دېد يىر : (يىلور الليل على النظر ويىلور النظر على الليل) كېمىنى كوندورگە
كوندوزنى كېمىگە يوملاق لاي دور (بورگاي دور) دىب تېرىم قىلادور .

قال الله تعالى : (وما ينوب عن ربك من شمال ذرة فى الارض ولا فى)

السماء ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا في كتاب مبين) يونس : 6
يوداى يالى اسمان دالى نرسە لىنىك اتوم داك (ذره) بولغان يالى اونىك
دېنى كېيىراق بولغان نرسە لى بولسون يالى جوگراى نرسە لى بولسون ھە
سى اللە تەلى نىك لىتابى دە بار .

بوابت اتوم (ذره) نى اثبات بىلادور . اتوم (ذره) نى كېيىك بولغان نرسە
اوندىن كېيىك ھېچ نرسە بوقا دىب 19 نىچى عصرگە قىدر ايشايب كىلنگان نكرى
على كىقياقچى لى اتوم (ذره - كوكون) دېنى كېيىك نرسە لى بار لىق نى اثبات لىب
او : 1 - پروتون PROTON - 2 - نىترون NEUTRON - 3 - آللترود
ELECTRON لى بولوب چىقىدى .

(ولاي السماء) دىك بىلان اتوم نىك خا صىتى اسمان دە بولسون باكى يردە
بولسون بىر دىك بولادور .

قال الله تعالى: (ممن يرد الله ان يهديه يشرح صدره للاسلام ومن
يرد ان يضله يجعل صدره ضيقاً حرجاً كأنما يصعد في السماء.. الانعام : 125
ھوانىك ايلز طبقە لى ATMOSPHERE بىلگاندىن كېنى معلوم بولدى
بىر طبقە لىدە او كىچىن آردور . شول سبب دېنى تىق الماق كىب قىن لىقنى
اثبات تىلماى بىر لى اسمان غە چىقاق امكالىت نى اثبات قىلىب دىدىلر :
اللە تەلى برانسان نى اسلام بىلان يولغە سالماقنى (ھىدايت تىلماقنى) بىز لاسە
اونىك كوگىلىنى اسلام نوى بىلان اچادور . اما اول ضلالت دە بولغان بولسا
آسمانغە چىقان كىشى نىك تىقنى سىقلماق نىك كوگىلىنى تاروقىلىب تورادورغان

قال الله تعالى: (اولم يروا الى الارض لم ابنتنا فيها من كل زوج كريم) 7 الشعراء
 (فالها السموات والارض جعل لكم من انفسكم ازواجاً ومن الانعام ازواجاً)
 الشورى: // . (ومن كل شئ خلقنا زوجين) الداريات: 49
 بوات لربلن الله تعالى اثبات ميلاد دنياد آلي باركاشات ل
 قوش (جنت) لاشققا ندين پيدا بولادور . يعني ارلك و تيشي دين پيدا بولادور .
 جاندار و تريم لرده بوات حقيقت بولغان برك او ندين باشقا مادي نرسه لره
 ارلك و تيشي دين پيدا بولادور . مثلاً ايلك تريك نيك متبقي (+) و منفي (-)
 سي بربولغاند ايشلايدور . وهم اتوم (ذره - كوكون) نيك منفي ارلك دور
 دالكتروني تيشي دور . وهم اتوم نيك منفي انگليس صيفت عالي سيرجيس
 چاوديك SIR J. CHAWDJ 1932 ده بيلد وركان داك برهفت
 دين مركب دور يعني بروتون و نيوترون دين مركب دور .

قال الله تعالى: (والارض مدناها والقيافيها راسي وابتنا فيها من كل
 شئ موزون) الحجر: 19 . (وان من شئ الا عندنا خزائنه وما ننزله الا
 بقدر معلوم) الحجر: 21 . (وكل شئ عنده بمقدار) الرعد: 8 .
 بودنياد آلي بارليق (موجودات في سائلاماق او چون هر نرسه بر مقدار
 بولماق لوزم دور . مثلاً اوكسجين نيك بارليق 21 % ده . اگر بوسيك
 بارليق 50 % بولغان بولسا غصه بولار ايدي ؟ دنياد آلي بار نرسه لراك

كيميڪ شمال دني چمقان انگه بيلون كويوب توگار ايدى .
 جاندار او كسپين دني تنيق اليش بيلون حيات يا شاغائده ، ايضاب
 بولفان اكسيد الكربون في تاشقارى غه چقارادور . تريفولر بيلون درخت لر
 (عمومى اوسوملوك لرم) اكسيد الكربون في تنيق غه اليب اوز يداكى اوكسپين في
 تاشقارى غه چقارادور . اگر از لدين بواصول مانون قليب قوبولفان بولماغانده
 جاندار واوسوملوك لرم مانداغ سالده مالفان بولورايدى ؟!
 برنجي آيت ده (موزون) ديديلر ، نيني (نسپتي برايم) . تريفولر و كيميار عالم لرى
 ايلر: تيم داكى بار ماره لراك نازوك تراوزه ميزان قليب پيدا بولفان
 نرسه لودين موكب زور

قال الله تعالى: (ان الله خالق الحب والنوى يخرج الحى من الميت
 ويخرج الميت من الحى زكلم الله فافى تؤفكون) الانعام: 95
 الله تعالى ادروع و مفينى يارب اولوى دني تريك ، تريكى دني اولوى
 پيدا قبلرور .

جاندار بولسون ياكى تريم بولسون انك كيميڪ خليه (پروتوپلازما) دني
 پيدا بولرور . دكتور وليم سيڤرتيز *DR. W. SIVERTIZ* خليه سليف
 تعريفى في بيان ايلاب ايلر: پروتوپلازما ديگان تيرك ماره كوب معقد
 اليشاق نرسه بولوب ، سودين ، توز لردين ، شكر لردين ، ياغ لردين ، بروتون
 لردين مختلف سان لرده تركيب تاپقان ماده بولديا داكى بار حيات نيك اساسى
 دور . اما هر نرسه نيك پروتوپلازما سى باشقا بريخيل بولوب مختلف نرسه لر

پیدا بولادور « اما دكتور دس چارلز لوتست DR. R. C. ARTIST
 ديدلر: (ايشانانلى تيرك خليه CELL لربولسه هر بوسى كوب معقد برحال
 غه بنگاندور بزاوى او قالميز. بودنيا دالى بار مليون مليون لچه تيرك خليه
 لرتكرى نيك قدرتى غه بيلم و منطق بولى بيلان كواھلتيق برادور. شو نيك
 اوچون الله نيك بار ليقى غه كملن ايشانان م).

قال الله تعالى: (يخلقكم في بطون امواتكم خلقاً من بعد خلق في ظلمات ثلاث
 ذلكم الله ربكم له الملك) الزمر: 60.

الله تعالى بوآيت بيلان اناسى نيك قورسائى ده پيدا بولغان باله نيك حالى
 فى بيان ايلاب ايتلر: (سيرانى الله تعالى انار قورسائى ده يرانا دور. و بو
 يارانقان باله اوچ قات پرده نيك ايده بولادور. و بو اوچ قات پرده فى
 يقين ده دكتور و طبييت علمارى كوروب بولر غه ات قويديلر:

1- منبارى 2- خوربون 3- لفائفى

قال تعالى: (لا اقم يوم القيامة ولا اقم بالقى اللوامه. ايجسب الانسان
 ان لن يجمع عظامه. بلى قادرى على ان نسوى بنانه) القيامة: 6-1
 بوآيت لردء الله تعالى قسم قليب ايتلر: انسان گمان ميلادورلى: قيامت
 كوفى بز او نيك سونكاه لرئى توپلار پيدا ميلالما ميز. لكن براونيك
 پارماق، بدغوم لرئى هم برابر - جزيب قويا لا يميز.
 انسان ده بار اعضاء لربر ريگه اوخشايدور. سئلا لوز كوزگه بورون

غە قول قول غە . اما بارماق لىنىك چىز نى ھېچ براوضاشن چقا بدور .
بو حقيقتا 1886 يىلى معلوم بولوب حاضر پرماق چىز نى بىلان انسا لىنىك
بىر بىر دىن ايرىب بىلماق غە قوللارادور .

تورتىنجى باب الايان

ايان دىك عربچە برسوز بولوب تولى مفاسى «ايشانماق» دور . اما دىنى مفاسى بولسا الله تعالى غە و بوپروغان فرمان لويگە تىل بىلەن ايتاق و كوكل بىلەن ايشانماق دور . وهرقانداغ شىك يالى گومان دىن پاك بولماق بىلەن بو ايشانج نىك اساس ركنى ك دور .

حديث شريف ده .

عمر بن الخطاب رضى الله عنه نيك روايت تىلفان حديث ده :

(ما خبرت عن الايمان ؟ قال : ان تؤمن بالله و ملائكته و كتبه و رسوله و اليوم الآخر و تؤمن بالقدر خيره و شره .)

ايان دىن خبردار تىلە لر ، دىب سورانما نلرغە ايتديلر : الله تعالى غە ، نورشته لويگە ، كتاب لرگە ، پيغوب لويگە تياست لويگە . وهم تخشيليق يامليلق الله دىن رىب ايشانماق دور .

بوالته توروك (ركن) لرنى بيان تىلماق :

بويىچى ركن : الله

دىنا نىك بارلىقى نى برىكلى ياراتقان و هە بار نوسە لر . جاندار بولسون جانئيز بولسون بولر هم الله تعالى ياراتقان بولسا الله تعالى نىك بارلىق غە

كۆڭل بىلەن ايشانماق وتىل بىلەن شىوايشاخنى اقرار قىلماق بىلەن بىرلە يول بىرورق بىلەن ايشانىب ايشلامك دور . بونداغ ايشانماق تورت اصول دىن مركب بولادور .

1- الله بار بالغوز بىرتكرى دور . بو ايشاخ نىك ايكى يولى بار دور .

I - دىناداكى بارلىق كائىنات لراوزىچە يارالىب پىدا بولوب تامان ايمان

بولنىك البته ياراتقوسى بار دور . بو ياراتقوسى برالله دور .

II - بو كائىنات لنىك بارلىقى پىدا بولوشى ، جهان نىك نظامى ھوگىز بىرتارىخى

تكرى لردىن بولماس . بىرتارىخى تىكلرى دىن بولغان دە بوخىل منظم وپختە

نظام اولماق ھو بىرتكرى اوزى خواھلغان نوسەنى و نظامنى ياراتىب

بو بىنىك ايشى لىنى بوزار ايدى . شونىك اوچون بو دىناداكى الك

ھكم پختە نظام و اصول لرى بىرتكرى بو يورق تلىب پىدا ايتىلغان ھم

يوركوزوب تولادور .

2- رب العالمين : دىنانى ياراتقوسى الله دور .

بودىنانى ياراتقوسى پروردىگارى الله دور . ھەدە بو دىناداكى ھوقانداغ

بارلىق بولسون . الك كىمىك اتوم (ذره - كوكون) دىن تا كوون واسمان . ھەدە

كورولگان ياكى كورولىگان . ھەدە تابىت با متورك نوسە لرى . ھوقانداغ

مادە واتوم لردىن مركب بولغان بولسا بولنىك پروردىگارى ياراتقوسى

الله دور دىب ايشانماق دور .

3- ايكە دار الله دور .

بودىنانىك ھم بار نوسە لنىك ايكەسى الله دور . اوزى خواھلغاننى

قیلادور . اوزی جان برادر ، وهم اوزی جانی آلا دور . هر قانداغ جاندار
 اوزیگه ابدی حیات بریلا بدور .. بعضی کیشیرف بوقسوقلدی . وبعضی
 لری بای قلدی . بعضی برف چول قلیب توروق قلدیلر . بعضی یرگرکه یغور
 باغدروب . دریا لری پدا قلیب یب یشیل جنت کی قلدیلر . اولوم - حیاتی
 جوک کجیک انسان بولسون .. یالی حیوان بولسون .. یا ترم بولسون اولرکه
 خواهرسه برادرور .. یالی خواهرسه آلا دور .

4 - الله هو المعبود = الله تعالی بتی هر قانداغ عبادت گه مستحق دور .
 الله تعالی بار بولغان بولسا و بود نیانی بار کائنات لری یلرین یار اتقان
 بولسا و هده بولر نیک یالغوز ایگه سی بولغان بولسا بو ذات عبادت غه
 مستحق دور . و هر قانداغ عبادت بولسا اونی الله تعالی غه مخصوص تیلماق
 لازم دور .

علمار دین بوسی . قل اعوذ برب الناس . ملك الناس . اله الناس .
 ایات لر نیک تفسیر نی قلیب ایتملر :

(رب الناس) دیکانی خلق نی یارا تقوی پرور دیکاری ربک دور .

(ملك الناس) دیکانی خلق نیک ایگه سی ربک دور .

(اله الناس) دیکانی خلق نیک معبودی . یعنی یالغوز عبادت غه مستحق

تکلی دیک دور .

(ايكنجى ركن - ملائكه)

الله تعالى نىڭ فرشتەلى بار دىيىپ ايشانماق دور .
 بۇ دىيىدۇكى بار نىسە لى بولسا ايكى خىل دور :

- 1 - مەسۇس نىسە لى : يەنى خۇسۇس لىراقى بارلىق بىلىنگان نىسە لى . انىن تاغ ، تىم ، وھوقانداغ مادى نىسە لىگە اوشاش .
- 2 - مەخى نىسە لى : يەنى خۇسۇس لىراقى بارلىق بىلىمىگان نىسە لى . بولدىن جن لى فرشتە لى - شىطان لى . بۇ مەخى نىسە لى الله تعالى اوزى يالغوز بىلرور .

(قل لا يعلم من فى السموات والارض الغيب الا الله) النمل : 64
 ايتكىن : اسمان و يرداكى بار مەخى نىسە لى الله تعالى دىن باشقا كىمە بىلس .

غىب گە ايشانماق ايمان نىڭ كمالى غە دلالت قىلرور . شۇنىڭ اچون
 الله تعالى مۇمىن لىگە بىرىنچى صفت قىلىپ ايتىر :

الذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

نە اچون غىب نىڭ بۇنداغ اهمىتى بار ؟

دىيىدۇكى مەسۇس كاشات لىنى ھېچ كىم انكار قىلالمايدور . چۈنكى انسان نىڭ خۇسۇس لى ايتىپ اوتولغانداك چكلا تاناندور . شۇسب دىن الله تعالى مەخى نىسە لىنى وحى ايله بندە لىگە بىلدوردى . بولرگە ايشانماق الله تعالى نىڭ خۇسۇس لى راست دىمك دور . ايتىپ اوتىغانداك راست خۇبراپە ھم كۇب نىسە لىنى بىلماق بولرور . بندە خۇسۇس لى بىلما ھم باردور چۈنكى

بودیادالی باربوتی نوسه لری پیدا تیفوجی الله تعالی اوری نیخی بیلا دور .
انسان لری بو نیخی نوسه لری بیلیگان او چون الله تعالی بزگه بعضی لری نیغ
بیلد روب ایشا ناکیزگه یار لری قیلد یلر :

(یا ایها الذین آمنوا امنوا بالله ورسوله والکتاب الذی نزل علی رسوله
والکتاب الذی اتزل من قبل ومن یکنو بالله وملائکته وکتابه ورسوله والیوم
الآخر فقد ضل ضلالاً مبیداً) النساء : 136

ای مؤمن لر : الله تعالی غه وینغور لگه محمد علیه السلام غه انیت دین
بروونی ادنگان یغبر لرغه توشورگان کتاب لرغه ایشا نیگر . هر کیم الله تعالی
غه وملائکته لر نیغ و کتاب لر نیغ ، تمامی یغبر لر نیغ و آخرت کویگا انکار
قیله اول کوپ ازغان کیتی دور .

یغبریز محمد صلی الله علیه وسلم (خلقت الملائکة من نور) فرشته لر
یوروی دین پیدا بولغان دیدیلر . انسان بولسا توبراق دین پیدا بولغان او چون
ممسوس دور . اما فرشته لر یوروی دین پیدا بولغان او چون ممسوس ایماس
چونکی یوروی اوزی ممسوس ماده ایماس . اما ممسوس ایماس دین انکار قیلهالی
بولاس . چونکی بونگا انکار قیلساقا کوکل وجان و عقل لر گه هم انکار قیلساق
بولادور .

قران کریم ده بعضی ذکر بولغان فرشته :

- 1- جبرائیل علیه السلام . (الروح الامین) . (روح القدس) دیگان اتلریلر
قران کریم ده ذکر کیتی لر .
- 2- الله تعالی نیغ عرشنی لوتار کوجی فرشته لر (و یجبل عرش ربک

فوقم يومئۇ ئىمانىيە

- 3- جنت ساتاغوجى لىر . (وقال لىم خزىنىل سىلام علىكم طبتم فادخلوها خالدين) الزمر : 73
 - 4- دوزخ ساتاغوجى لىر . (لواحدة للبشر عليه تسعة عشر) المدثر : 29-30
 - 5- جاننى الغوجى لىر : (قل يتوفاكم ملك الموت الذى وكل بكم ثم الى ربكم ترجعون) السجدة : 11
- بولدىن باشتى الله تعالى نىك امر فرمان لىرىن يورگا زور عانا فرشتى لىر كوپ . چىناپى الله تعالى فرشتى لىرى عبادت و طاعت غە ياراتقان اوچون . بولر هرگىز الله نىك فرمان لىرىدىن چىقمايدور . وهم كناء لىر تىلمايدور . فقط الله تعالى غە عبارت قىلماق وامر فرمان لىرىنى بىرلىك بىلەن شىقول دور .

جن لىر

ئىككى كائىنات لىرىن فرشتى لىر يوروق و روح دىن پىدا بولغان بولسا جن لىر هم ئىككى كائىنات لىرىن بولوب بولر اوت دىن يارايتىغا ندر . فرشتى لىرىن كورگىلى بولىغا ندىك بولر هم كورگىلى بولمايدور غان ئىككى مملوقات لىرىن دور . جن نىك بارلىقى غە ايشانماكە ايمان نىك لىرىن بولسا هم بار دىب ايشانماكە لازم دور . وانكار قىلماق كىم نىك جەلە سىدىن دور جوتكى بولر نىك احوالىق قران كرىم ده الله تعالى خىر بىردى .

- 1 - جن لربولسا انسان دين اول اوت دين يارا تيلدى .
 (والجان خلقناه من قبل من نار السموم) سورة الحج 27
 جن لرف سيز لر دين بورون اوت دين يارا توق .
- 2 - جن لربولسا بزر لرف كورادور . اما بزا لرف كورما يميز .
 (برالم هو و قبيله من حيث لا ترونهم) سورة الاعراف 27
 اولر سزر لرف اوروق لرى بيلون كورادور . اما سزر لرا لرف كورما يدور سزر .
- 3 - جن لربولسا انسان لر كى مكلف دور . ينى قيلغان ايشى لر گكه الله تعالى
 حساب قىلادور . بخشى قيلغان بولسا ثواب تا پادور . يمان قيلغان بولسا
 دوزخ گكه سالادور .
 (وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) سورة الاذاريات 24
 جن لرف دانسان لرف عبادت اوچون يارا تدبم .
- 4 - جن لر دين هم سلمان و صالح بنده لربار دور .
 (وانا منا الصالحون ومنادون ذلك كنا طرائق قددا . وانا منا المسلمون
 ومنا القاسطون . نعم اسلم فاولئك تحروا رشدا) الجن : // - 13
 الله تعالى جن لر نيك سوز جي نقل قليب ايلر : بزر لر دين بخشى لر هم بار و باشقه
 سى هم بار . بزر لره مختلف مرتقه لربار ايدى . بزر لر دين سلمان لر هم بلر و حق
 دين ازغانى لر هم بار . اما سلمان بولغان لر نجات يوليئى تا پيدى لر .

5- جن لربولسا انسان لركىبى غىب لرى بىلمايدور .
 (مادلهم على موتة الارضى تاكل مفاتة . فلما خر تبينت
 الجن ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا فى العذاب المطهين) سبأ 14
 سيمان عليه السلام اولكائىنى جن لربىلمايدور . قورت لرعا سىنى يب
 يرگه توشورگانده اولكائىنى بىلب ديدىلرلى : بورون دىن بىلگان
 بولسا بونداغ اغىر حالت ده بولماس ايدوك .

6- جن لردىن عاصى و كان بولغانلى شيطان دور . بولرىنىك كسى
 ابليس دور .
 (سجد والا ابليس كان من الجن فسق عن امر ربك) الكهف : 50
 هم (فرستلر) سجد قلد يور . اما جن لردىن بولغان ابليس الله تعالىنىك
 بوپورتى غه عاصى بولدى .

بوشيطان لربولسا انسان نىك برىجى روشمانى دور . آدم عليه السلام
 فى جنت دىن چىقاريشى غه سبب بولغان واو نىك فرزند لرىنى هم جنت
 گه كىرئشيدىن هرما نداغ يول بىلان توسمونلوق قىلادور .

(انتخذونه وذريته اولياء من دونى وهم لكم عدو) الكهف : 50
 الله تعالى ايتادور : مى قويوب اوى . ابليس بىلان باله لرىنى . ايك دار
 قىلايپور لمو؟ اولربولسا سىز لرىنىك دشمنى لرىكوزور .

شيطان لربولسا الله تعالىنى اونوتدورماق اوچون كناه و يمان
 ايسى لرى چرا بىلىق كورساتادور . اما بوكور سگان نوسه لراچكولور

نما رجبی قلیق لر شیطان نیک فلاتت لریدین دور . هوقا نداغ بریمان
 فکر یا ایش یارغ کلسه یالی کورسه شیطان دین نواق بولماقنی
 وهم اونیک ضرریدین سلامت بولماقنی الله تعالی دین سورمانا لازم
 دور .

(وقل رب اعوذ بک من هزات الشیاطین واعوذ بک رب ان یحضرونی)

(ئۈچۈنچى ركن - كىتاب لىر)

اللہ تعالیٰ نىڭ پېغىرلار قالى بندە لر نىڭ ھدايتى گە يىبارگان كىتاب لىر
 يىگە ايشانماك ايمان نىڭ ركنى دىن دور .

1- اللہ تعالیٰ پېغىر لىگە توشورگان كىتاب لىرى قران كرىم دە يان قلد يلىر :

ابراهيم عليه السلام غە توشورگان كىتاب (صحف)

(صحف ابراهيم وموسى) الاعلى : 17

داود عليه السلام غە توشورگان كىتاب (الزبور)

(واتينا داود زبور) النساء : 163

موسى عليه السلام غە نازل بولغان كىتاب (التوراة)

(انا اتزلنا التوراة فيا ھدى ونورا) المائدة : 44

عيسى عليه السلام غە نازل بولغان كىتاب (الانجيل)

(وقفينا بعيسى ابن مريم واتيناہ الانجيل) الحديد : 27

محمد صلى الله عليه وسلم پېغىر يىرگە يىبارگان كىتاب (القران)

(انا اتزلناه قرانا عربياً لعلمم تعقلون) يوسف : 2

2- بومقدس كىتاب لىرى انسان لىڭ سعادى و ھدايتى او چون توشورگان

بولوب بولردە تور ت مئە لىر بار دور :

1- اللہ تعالیٰ اوز نى بىلد ورمالك بىلان بولدى نىڭ يراقتوچى سى

دايگە سى اللہ سى دىب بىلان قىلدور . اللہ تعالیٰ نىڭ بولكى غە

دعوت تلىب اسلام غە چا ترادور .

ب- دىن نىڭ اھوالى بىلان ايلاب بولدى بار نوسە لىرى بىلان انسان

بئك خد متى ده ديب بيان ميلادور .

ج- بنده لرنيك الله تعالى بيلان بولادور رغان عبادت علاقه سكاى بيان
قليب نماز و زكات و روزه كى عبادت لرى بيلد رادور .

د- الله تعالى نيك شريعتى و مانونىنى بيلد روب انسان لرنيك بربرى
بيلان بولادور رغان علاقه لرى بجرىش اوچون فرمان ميلادور .

3- قران كريم دىن باشقه عالمان كتاب رده بنده لرطوفيدىن اوز گرولوش
دبوز ولوش بولغان دور . ينى اوز اسلى نازل بولغان دالك ايماس دور .

مئلأ : يهوديلر تورانى اوزگار يلكا ندور . (من الذين عازوا بجرنون العلم عن
موانعهم) النساء : 46 .

نصارى لرتم اجيل نى تيلك شورغان دور . (وان منهم لفريقاً يلوون السنهم
بالكتاب ليمسوه من الكتاب وما هو من الكتاب ويقولون هو من عند الله
وما هو من عند الله ويقولون على الله الكذب وهم يعلمون) آل عمران : 78
شوسب دىن نصارى لرنيك تور تورت اجيل لربار دور :

اجيل مرقس اجيل لوقا اجيل متى اجيل بوجيا

4- قران كريم بولسا بوكتاب لرنيك همه سيني قالدروب اوز نيك حكمنى بولر
گه بايدى .

واتر لنا اليك الكتاب بالحق مصدقاً لما بين يديه من الكتاب ومهيمناً
عليه) المائدة : 68 . سيزگه بوكتابنى بز نازل قيلدورق . بوكتاب بئك
اوزى راست دور . اوزيدىن بورون توشگان كتابلرى راست تبلوغى زور .
قران كريم نى الله تعالى اوزى هر قانداغ بوزلوش دى يالى اوز گرولوش يالى

تىگىشتوروشىدىن ساغلاغاندور . شوسىبا دىن 1400 يىل دىن بىر قىران
 كرىم ھىچ كىم زىيارە بولماي كىلدى . وھرىورت وملت دىكى قىران كرىم بولسا بىر ھىل
 دور . ھىچ اخلاق يوقدور .

(انا نحن نزلنا الذكر واناله لما نطقون) الحجر : 7 . بزاوزىر قىران توشور دوق
 وھم بزاوزىر اوقى ساغلاغىز .

صحابە لر رىھوان اللە علېم دىن تارتىپ مىلان علملىرى قىران كرىم گە كۆپ
 اھتام بىرىپ اللە تىلى نىك سوزى گە برسوز ياكى بىر عرف اليب ياكى
 توپوب قىلىشى دىن كۆپ احياط و اگاھ بولنا دوز . بوگىكا علاوت مىلان لىك
 پىغىر مېزىك حدىث لىرى توپلاما قى اوچون علم تىقىقات اصول لىرى حاضر
 مادى علملر قوللاغاق دە دور .

قىران كرىم مىلان لىرىك قانوبىنى دور . عبادت اخلاق و تىرىپ و انسان
 لىرىك او ترا سىدە بولادورغان علاقت و دولت لىرا سىدە بولادورغان
 علاقت لىرا وچون اللە تىلى نىك ارشاد لىرى بار دور . بو دىن يادى بىھى
 كائىنات لىر گە اشارت قىلىپ انسان لىرى كوروب اوپىلار بىلىپ اولوز دىن
 الفان دلالتى بىلان اللە تىلى نىك بار لىقى غە ايشانماك گە دعوت تىلادور .
 واللە تىلى اوز نىك ات صفت لىرى بىان ايلادور .

(تورتنجى ركن : الرسل)

الله تعالى انسان لىك هدائى غه برقاچ ايلجى ييغىر لىبارگا نذور بونداع
 ييغىر لىك بار لىقى غه وقوان كىرم ده اقى بار ييغىر لىرگه ايشانماك ايمان نىك
 ركنى دىن دور .

1. (آمن الرسول بما انزل اليه من ربه والمؤمنون كل آمن بالله وملائكته وكتبه
 ورسوله لا نفرون بين احد من رسوله) البقرة : 285

حاضر قى اناقى بىلم لىق ايشان بىلىق مرجع لىردىن القان بولساق ، نىقى بىلم لىردى
 هم ايشان بىلىق منىغ لىردىن الما تىمىر لىلازم دور . بو عىب لىق الله تعالى اوزى يارانتوقچىسى
 بولغان دىن كىن بولرى بيان قىلىش اوزىگه خاص دور . اما الله تعالى اوزى
 نىقوا اعلان ايلجى لىرگه بعض عىب لىق وحى ارقالى بىلد وردى . مادى علمار
 نىك مرعى عقل بولغان بولسا ييغىر لىك مرعى وحى دور . عىبى بىلك
 اوچون نىقى ايشان نىقان بولوب كوز كورگاتى جگر دىن سوراماق ظلم نىك
 جىلد سىدىن بولادوركى ، باشقه نىرگه يارانتىلغان بىر نىرگه نى
 و نىقى سى ايمان نىرگه دىن سورالغان بولادور .

دىيادالى الله تعالى يارانتقان نىرگه لىقى مخصوص ايشى و مخصوص نايده
 لىق نىقى اوچون يارانتقان بولسا انسان وحى لىق عبادت اوچون يارانتقان ده
 (وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) «الذاريات» و بولرىك هدائى اوچون
 الله تعالى ايلجى ييغىر لىق هر برملتگه يباردى . ييغىر يارماسدىن نىقى
 بىلىغ بىر بىلما سدىن توروب هىچ برتوم نى عذاب تىلماغاندور . (وان من امة الا
 خلا نبي نذير) سورة فاطر 42 ييغىر بوللا نىقان هىچ ملت بوق دور .

(وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا) الأسماء 15 اياھى يبارماسدىن عذاب قىلمايمز .

2 - اللہ تەلى نىڭ اياھى لرى يىغىر لرى نىڭ ھەسسىگە ايشانماكە بىلان برابر قران كرىم دە اقى بار 25 يىغىر لرگە ايشانماكە ايمان نىڭ ركىنى دىن بولوب بولرسىڭ (اولى النزم) يعنى بيوك لرى : محمد ، نوح ، ابراهيم ، موسى ، عيسى عليهم الصلوات والسلام لردور .

(واذ اخذنا من النبيين ميثاقهم ومنك ومن نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن مريم) الاطراب : 7 . بزھە يىغىر لردىن دىن دىن وهم نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن مريم لردىن اقرار الدوت .

3 - اياھى لرى (يغىر لرى) نىڭ يباريش سىبى:

قال الله تعالى: (رسلًا مبشرين ومنذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل وكان الله عزيزًا حكيمًا) النساء : 165 .

اللہ تەلى نىڭ بو يوق لرىنى انسان لرگە بىلد روشن والە تەلى نىڭ بار لىقى نى وصفە لرىنى تا فوتد روشن بولە انسان لر نىڭ كور ساتادورغان بىلانە لرىنى يعنى : بىلادوك ، وهم بزگە بىلد رادورغان كىشى لر بولادى دىگان سوز لرى تووش دور . اللہ تەلى نىڭ مؤمن وئىشى عمل قىلغان كىشى لرگە حاضر لاغان جنت وئىقى لردىن بشارت بولە بولە كاتر وعاصى بندە لرى دوزخ واوت عذاب دىن قور قوتماق دور . انسان لر نىڭ اراسىدە راسە يعنى وئىشى يعنى يايماق بىلان ھر قانداغ يمان لوق دىن وگناە لردىن انسان لرى اگماە تىللاق دور . وهم يىغىر اوزى ھر ذىل كناە وئىقى قور دىن پا لىزە دور . وسوز لگان

کپ لری اوزیدینی یائی یالغان بولمای الله تعالی نیک قیلغان وحی دینی دور .
 (وما یطق عن الاهی . ان هو الا وحی یوحی) سورة النجم 4 کوکل نیک
 خواشیدین سوز لماید ور . بوسوز الله تعالی نیک وحی غه اساسلانندور
 همه پیغیرلر قانداغ ملت ده بولسون و قانداغ زمان ده بولسون اسلام غه
 ویکانه برالله تعالی غه عبادت تیلماقغه دعوت قیلماندور .
 (وما ارسلنا من قبلك من رسول الا نوحي اليه انه لا اله الا انا فاعبدون)
 سورة الانبياء 25 سیزدین ایلگری بیارگان ایلمی گه من بولسام یکانه بر
 تنگری دور من مکا عبادت قیلکھر دیب وحی قیلدیم .

(بىشنجى ركن : اليوم الآخر)

قيامت كۈنى گە ايشانماكە اللە تەالى بىان ايلگان مېنى نرسە لرگە
 ايشانماكە دور . جونكى اللە تەالى نېدە لرگە دەى ارقالى خېر بردى . و بو
 قىامت كۈنى گە ايشانماكە ايمان نېك رېنى دور .

قال اللە تەالى : (اخلصتم انما خلقناكم عبثاً وانكم الينا لا ترجعون) المؤمنون
 115 . بىز سىز لرنى بىكار ياراتدوق دىب خيال قىلدى كىرمۇ؟ بىزگە يا نانا سىز لرمۇ؟
 قال اللە تەالى : (وما خلقنا السماء والارض وما بينهما باطلاً . ذلك لمن

الذين كفروا فويل للذين كفروا من النار . ام يحجل الذين امنوا وعملوا الصالحات
 كالمفسدين فى الارض ام جعل المتقين كالنجار) سورة ص 27 - 28

ير ، آسمانده بار بولغان نرسە لرنى بىكار ياراتما دوقى . اونداع دىك كانر لر
 نېك گان قىلما قىدور ، اولر دوزخ غە گزمتار بولر دور . اما مؤمن لرنى نېشى لىق
 قىلغان لرنى ير يوزىدە بوزغون چى لىق قىلغان لرگە اوخشاش قىلما مۇمۇدۇ؟
 يالى متقى كېشى لرنى كىناھكار لرغە اوخشاش قىلما مۇمۇدۇ؟

سۆكېى ايات لرده اللە تەالى بىان تىلار دورى ، قىامت بىلماى انسان لر
 تولىب دىيارە قىلغان ايسلر لگە ساب بولسا بو كائىنات لر نېك پىدا بولغانى

بىكار بولر بو عىيات برا و بو نغانە بولر دور . تو كىلك بو دىيا بىلار
 توگالە عدالت بولر دور مۇ؟ بو نواع بولسا عدالت بىلان ظلم نېك فرقى

نە بولر دور ؟ انسان لرگە ظلم قىلغان و ميان لىق قىلغان و عذاب قىلغان
 و غرىب لرنى ايزىب حقى لرنى انغان كېشى لر بىلان انسان لرگە عدل قىلغان
 دېشى لىق قىلغان و غرىب لرگە رحم قىلغان يوق سىز لرگە شىقت قىلغان

کئی لرنیک عاقبتی برابر بولسا بخشى ليق نيك فایده سی یائی یما ليق نيك
زیان نه بولفای؟!

الله تعالى عبادت غه بشارت بیان گناه لرغه قورومتاق بیان
دعوت قیفات بولسا بیروق لری. بحرگان مؤمن لرغه تواب بولسا بولامور؟
البتہ هر کیز بولایدور!

یاکی الله تعالى غه الحار قیب وبارگان بشارت لرگه و قورومتاق لرگه
هم ایشایگان عاصی لرگه عذاب بولسا بولامور؟ هر گیز بولایدور.
انداع بولفان ده بخشى - یما نیک نری بولاسدنی قالدور.

انسان قیامت کونی نیک بار لقی غه ایشایب بخشى ليق قیلام الله
تعالى تواب برادور دیه. البتہ بخشى لیقی چیه قیام دور. وعذاب
نیک بار لقی بیسه. البتہ گناه لرین قایتادور.

(افضل المسلمین کالمجرمین، ما لکم کیف تحکون) القلم : 35 : 36 ، سلمان
لری گناه گار لرغه اونشائس قیامزمو؟! هانداع بونداع حکم قیلامور؟
ویکتور هیگو VICTOR HIGU مشهور فرسی یازوچی ماری مذهب
نیک پلاکتینی بیان ایلاب دیدورکی: بز نیک زمانزده بر مصیبت بار
او، شول دورکی هر زسه نی یالفوز دنیا غه باغلاماق دور. حقیقت
ده انسان لر یالفوز بو ماری بر هیاتگه ایشانه، وشونی حیات نیک
خرابی دیب خیال تیه. یا شما ق نیک ازاری رشقت ضامی کوب اغیر
بولوب یوق بولوش مگری مکن بولایدور. جزایلیغ لقیقت و اولوغ لقیقت
یگاز اورغان کوکل دردی اومید سیر لیک گنه اورولوب دوزخ غه

سالادور . وشونداغ ھەم اجتماعى ناھىيە لردە بولادور . چونكى از ارزى
 يىگىل لار شتورورغان دعمل گە ابروى برادرغان وانسان غە قهرمانلىق
 عقل ، كوچ ، سىلى رهم ، بىولك آرئىن لىك برادرغان نرسە ابدى برحىات
 بار دىب ايشانماكە دىنى چىقان يوروق دور . بوردنيا نىك قراگفولقىنى
 يوروق لار يدور . بزىنىك واجب مز هر وقت دە با سمرنى اوستون گە
 كوتارىب اسمان غە قالاب بوردنيا دآكى هر بر جاندار لرنىك بوردنلوى
 حىات دىن باشقە ابدى حىاتى بار . اوندە عدالت بار . وهر كىشى
 اوزى تايقان نىشى لىق غە كالى يمان لىقكە اجرالادور دىك لازم دور .
 قىامت كونيگە ايشانماكە بىلان برقاچە حقيقت لركە ايشانماكە
 لازم دور . وبو حقيقت لردىن بعضى لرى سولردور :

- 1- بوردنياوى حىات ھەم بار نرسە لرى بىلان يوق بولاب قىامت
 باشلايدور . بوردنياوى حىات نىك يوق بولوشىنى قران كرېم دە
 الساعة دىب كوب تاثير لىك بيان قىلادور .
 قال الله تعالى : (يا ايها الناس اتقوا ربكم ان زلزلة الساعة شئ عظيم ، يوم ترونها تذهل كل مرضعة عما رضعت وتضع ذات حمل حملها
 وترى الناس كعاري وما هم بكمارى ولكن عذا الله شديد)
 الحج : 1 ، 2 . اى انسان لر الله تعالى دىن قور قوكلر . بر حقيقت گە
 قىامت نىك زلزله سى بىولك بر نرسە دور . اول كون دە كوروسن لركى اول
 كون نىك وحشتى دىن هر برسوت ايمىلوجى خاقون ايمتىب تورغان باله سنى
 ناسلر . هر بر قارنيدە باله سى بار خاقون باله سنى توغوب الادور .

آدم لرست داک طالبکی اولر مست ایاسی . اما الله تعالی نیک
عدالی قاتیق دور .

2- البعث : هم زنیای حیات ده بولغان جاندار لری اولکانه نین عموکره
نیگی دبی تربیدورارور . بو عقیقتنی الله تعالی سوره القاف ده لوپ
بلرعت اسلوبی ایله بیان قیلغان دور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ① بَلْ عَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ
هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ② أَمْ دَامْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ③ قَدْ عَلِمْنَا مَا
تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ ④ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا
لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ ⑤ أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ
بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ⑥ وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا وَالْقِيَامَةَ
فِيهَا رَوَّاسِي وَأُنْبِتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَذَكَرْنَا
لِكُلِّ عَبْدٍ مَنِيْبٍ ⑦ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبْرَكًا فَأَنْبَتْنَا
بِهِ جَنَاتٍ وَحَبَّ الْمُحْصَدِ ⑧ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ
تَضِيدٌ ⑨ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ
⑩ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ⑪ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ
وَإِخْوَانُ لُوطٍ ⑫ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ
وَعِيدٌ ⑬ أَفَعِينَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ ⑭ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑮

قسم دور ترمان عظيم غه ، کافر لرغې لانا دور کی ، اولرنيک اوز لریدین
عذاب دین قور قوت قوجی یار سالک ، دید ورگرگه ، بوعب بر نرسه دور
بزاد سالک ، وم توپراق بولوب کیت سالک مایتیب تریش عقل دین
اوزاق دور . البته بزاد لرگه بیلدورا مزکی یوا لرنيک وجود لرني
اوز قونینگه الیب قایقه لرني کم لانا دور . تن لر نه برده ؟ ونیمه بولای
بولر همسه سی کتا بزرده سا قلاما قده . وکن کافر لوبونداغ حقیقت فی
یالغان دیب اوز لرني حل قیلامان بر قین چیلک حال غه سالادور لر .
اوستیدالی آسمان غه قار فاندور مو ؟ بزاقی پیدا قیلدوق . بولدوز لر
بیلا زینت لادوق ، اوند ه هج بر توشولک کبی کم چیلکلر یوق . برلی کاکرانی
تاغلی اوزنا شتور دوق ، بر لرد ه هر فیل گوزل اوسوملو کلر ، یک رنیولری
حیوانلر غه اوت اوندور دولک . الله تعالی نیک عظمت لیک قدرتی غه
ایشا نغویرگه بصیحت اوز نه گی بولسون او چون کور سانیب قویدوق .
آسمان دین برکت لیک (یعور) سولرني یا غد وروب برش بیلا تر یفلور
فی اوندور دولک ، بو بیلا باغلی بیتوشکانداک ، یومولوق دان لری
اوزر تپاق میوه لری ، دنور غون مصولتی خرما لری یارانیب ، بنده لر نیک یک
لرني نامنی لادوق . او یا نور سوی بیلا اولگان یورت لری تر یلدر
دولک ، بولر بنده لر غه رزه اساسی بولغان برکت لیک بر زمین لردور .
بولر دین بورون یالغان دگانلر نوع نیک قومی وقودوق ایگه لری و نمود قبیله
سی دعاد قبیله سی و نرعون ولوط یلک برادر لری و بولک درعت لر نیک ایگه
سی (شعیب علیه السلام نیک قومی) و تبع نیک قومی همسه یالغان دید یلر .

أما الله نيك عذابى كورگا ندى كى تصديق ميلد ير . برنجى حياتى ياراتيش
دى بزعا جز بولدو قمو ؟! اما بولر نىگى دى حياتى ياراتيش دى برشك ده دور .

3- الحشر: نبي الله تعالى همه خلق لى توپلدا وروپ بنده لردى حساب
الماق اوچون توپلدا بيميردور . و بو توپلدا بىك احوالى الله تعالى
ترانده مونداغ بيان ميلدور :

(يوم يفر المرء من اخيه وامه وابيه وصاحبته وبنية لكل امرئ
منهم يومئذ شأن يغيبه) عبس : 34 : 37

اول اولوغ حادثه انداغ كونده بولوركى ، اوند ه كيشىلر اوزى نىك
قونداشلى دى وانا سىيدىن وانا سىيدىن و خاتونىدىن و اوغوللرىدىن
قاچار . و او ادم لر نىك هر برى نىك اوشول قىامت كون ده هم ايشلىرى
باردوركى اول ايشل اولرغى ييار كىلدور . و باشق كيشى غم ياردم
بىرلك اور نىغى اوزغى بىلان بولوب قالدور .

4- الحساب: همه انسان لى مشرود . توپلدا ندى كى حساب الماق باشلانادور
وهه قىلمان ايشل لرىدىن سوراق الينادور .

(يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محضراً ، وما عملت من سوء تود لو ان
بينها وبينه امد بعيد) آل عمران : 30

اول كونده هر بر آدم اوزى قىلمان نىشى ايشلىرى نىك اجر نى آلردور . يالى
يما نلىق لرىنى اويلرپ : " شول يما نلىق مندىن نرى بولسايدى " دىب اوويد ميلدور

انسان لىنىيەت ھالى ئىختىلاڧ دور . بىھىز لىراھىمالى يازىلىغان كىتابىنى اولىكى قوللىدە
 آلادور . و بىھىز لىراونى چاپ قولى بىلەن ياكى ارقتە دىن آلادور .
 (ئامامىن اولى كىتابە بىھىنە فسوفى مھاسىب ھىسابىسىرا . و ئىنقىلاب
 الى اھلە سروردا . و امامىن اولى كىتابە و رازىھىرە فسوفىدە مەنوردا
 و بىھىلى سەمىرا) الانشقاق : 7 : 12
 كىرە قىلغان اھمال لى نىك كىتابىنى اولى قولى بىلەن آلە ، ئىگىل
 ھاب بىرىپ اولى اھلىگە خوشلوقە بىلەن يانادور . اما كىرە اھمال
 لى نىك كىتابىنى ارقتە دىن آلە يوق بولدىم دىپ آھ زار قىلادور و دوزخ
 غە سالارور .

- 5

5- **الھراط** : سۇال لى سورالىپ و عمل لى كور و لوب و تروزادە تارتىلىپ بولغاندە
 بندە لى نىك نىھانى مەلوم بولادور . جىنى لىق ياكى دوزخى لىق بولر بول دە
 كورولدى دىن اولادور . دوزخى لىشوندە دوزخ غە توشادور ، جىنى لىر
 اولدىن اولاب جىن غە بىشادور .
 ھدىث شىرىف دە :

عن ابى ھریرە رضى اللہ عنہ قال : قال رسول اللہ صلى اللہ علیہ وسلم
 ىجمع اللہ الناس يوم القیامة ، فىقول : من كان یعبد شیئاً فلیتبعه .
 فىتبع من كان یعبد الشمس الشمس ، ویتبع من كان یعبد القمر القمر ، ویتبع
 من كان یعبد الطواغیت الطواغیت الى ان قال : وضرِب الھراط بن
 ظھرى جہنم فاکون انا وامى اول من یجزى . متفق علیہ

ابوهريرة رضى الله عنه روايت قليب ايتي: رسول الله صلى الله عليه وسلم ديد يلر: الله تعالى بنده لرني قيامت كوفي توپلاپ ايتار: من دين باشقه غه عبادت قيلمان كيشي لرشول نرسه كه ارگا شسون ريسه كون غه عبادت قيلمان كيشي كر كون غه ارگا شيدور. اي غه عبادت قيلمان كيشي لر اي نيك ارته سگله ارگا شيدور. و طاعتوت لر كه عبادت قيلمان كيشي لر اوگا ارگا شيدور. اوندن صوكره جهنم غه كو بروك تاريدور. اوندن من اتم بيلان برجي بولوب اوتام.

6- الجنة والنار: هر نرسه نيك نراني بار بونده باشلاغان حيات سفرى اوقيامت ده حساب دين كين توكايدور.

ايمان بيلان يخشى لني قيلمان و هذه الله تعالى نيك امر لى (بوروق لى) بيلان دنيا حياتى اوگا زگان كيشي لر الله تعالى نيك رضاليقى بيلان جنت غه كرادور.

(ولن خاف تمام ربك جنتان) الرحمن: 54. الله تعالى نيك الديده قانداغ حالت ده بولور ايمان من ديب فورقونج بيلان اوزيني ساتلاب بورگان احم لرغه ايكي جنت بير يلا دور.

اما ايمان سيو بولوب الله تعالى نى تونوماي كناه لر دين نراق بولماي الله تعالى نيك بوروق لرني تاشلاب دنياوى حياتى اوگا زگان بولسا اول كيشي الله تعالى نيك غضبي كه اوچرايدو، و دوزخ غه كرادور.
(ان الذين كفروا بايتنا سوف نصيهم نارا كلبا نضبت جلودهم بدلناهم

جلوداً غير هاليد وقوا العذاب) النساء : 56.
الله تعالى بآيت بيلان كانوزىك دوزخ داكى احوالنى بيان ايلاب ديدوركى
بزىك برگان زلالت لرمزگك ايشانمگان لرنى اوت كويدوراسن، تيره لرى
پسيب بولسا، باشقى يگوشلا عيز، چونكى يگوشلانغان تيره لراقالى عذاب
نى جدى تاتيسون .

(ألتجى ركن : القدر ، خيرہ وشرہ)

اللہ تعالیٰ تجی لبقی دیمان لبقی پیدا تیلوچی دور . وھر قانداغ
تجی لبقی دیمان لبقی اللہ تعالیٰ دین دین ایٹانماک ایمان نیک لبقی دین دور .
بورکن دین چیمان تورت حصیت گک ایٹانماک لازم دور :

1- بودنیازہ بولوب تورمان هر قانداغ تجی حادث لربولسا . غمور لربیک یاغیشی
یالی ترم لربیک اونوب چیشی ، یالی ایمان حادثه لردین زلزله ، یر آتیلیب کتشی
وهده اولوشن یالی تیرالیشی کبی حادثه لربیک اوزینی واسباب لربی اللہ
تعالی یاراتقان دور .

(ما اصاب من مصیبت فی الارض ولای فی انکم الی کتاب فی قبل
ان نبرأها ان ذلك علی اللہ یسیر) الحدید : 22 . هیچ بر مصیبت بولایدور
ملکت غه یالی اوز جانلریکرمه مگر یازیلیناندور او کتاب ده بولاس دین ایگادور
2- بودنیازہ بار قانداغ تجی لبقی بولسا . مثلا : تجی لبقی ، امان لبقی ، حیات
تن درست - سلامت لیک . یالی هر قانداغ ایمان لبقی بولسا ، مثلا :
اوروش ، کیسل ، اولوم ، درد ، جفالرفی اللہ تعالی یاراتقان دور .
(وان یمسک اللہ بصر فلما کاشف له الاله وان یمسک بخیر فهو
علی کل شیء قدير) الانعام : 17 اگر کما اللہ تعالی برکلفت بتکوزسه
اوی اللہ تعالی دین باشتمک کونارگوچی یوقدور . اگر اول کما بر فایده
بتکوزسه اول هر زسه گه قادر دور .

3 - كائىنات لىنىيە يىمەك، اىچماق، اقبلاق - توپماق، اويلاماق، ايشلاماك
 كېلى ارادە لىنىيە ئىلىك قىلى يارايتىب نىدە گە قانداغ اصول دە ايشلاماك
 اختىيارىي بىردى . نىدە لىرى بىر لىنىيە اوزا اختىيارىي بىلەن بىر شى بىلەن قومان
 ئالدىدا اوچون عمرىيىيىيە صرف اتماق لازىم دور .
 (هو الذى جعل لكم الارض ذلولاً فامشوا فى مناكبها وكلوا من رزقها واليه
 النشور) الملك : 15 . الله تعالى سزىرگە بو يىرى مطيع قىلىدىلر . سزىر
 اونىك اطراف لىرىدە الله تعالى نىك پىدا اقبلاق نىمت لىنىيە ايشلاب
 اىزلاپ نىكلر وادىنى صوكرە الله تعالى غە قاتىسىلر .

4 - نىشى لىقى - يىمان لىقى نى تقدىر قىلىنۇچى الله تعالى دور . اما قىلىشى ياكى
 قوبوش نىدە لىرى دور : نىدە لىرى نىشى لىقى ياكى يىمانلىق قىلماق اوچون
 اختىيار قىلما لىرى قىلۇلر . چونكى الله تعالى نىشى لىقى نىك وصف بىان
 لىنىيە بىلەر بىر تىرىپ قىلدى . وھدە يىمان لىقى نىك وصف بىان لىرىيى
 بىلەر بىر قور قاندى . وھدە بىر لىرى قىلماق و قوبماق كېلى اختىيارىي بىردى
 شوشىب دىن بىر قىلغان ايشلر بىر دىن ساب برورىز . ودىدە ھرقانلىق
 نىشى لىقى بولسا اوقى انسان لىنىيە فايدە سىگە ايشلاماك ھرقانداغ
 يىمان لىقى بولسا انسان لىنىيە ادنى سا قىلماق لازىم دور .
 (وقل اعلموا فىرى الله عملم ورسوله والمؤمنون، وستردون
 الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون) التوبك : 105 . ايشى
 قىلگىر و قىلغان ايشلر بىلر لىنىيە الله تعالى دىن بىرى و مؤمن لىرى كورا دور .
 نىشى - اشكار ايشلر لىنى بىلگىچى گە يا نىقان دە اول قىلغان ايشلر بىلر لىنىيە

بیلدرا دور .

قدرغه ایمان کیتور مک نیک ایکی صورتی بار :

1- نیده لرگه بولغان کیسل، درد، جفا، یوق سزلیق الله تعالی نیک تقدیری
دیب ایشانماک دور . الله تعالی دینی بولری کوتارشینی دعاء قیلماق بیلرین
بولردین تارتقان کلفت جفالرگه صبر قیلسه الله تعالی طرفیدین توآب
بیر بیلدور دیب ایشانماک دور .

2- بوکیفل لیتی، عاجزلیتی، کیسل الله تعالی دینی دیب علاج سیز اولتوروش
هرکیو ایمان دینی ایمان . جوکی الله تعالی بولری یاراتقان بولسا هم بزلرده
اراده یاراتی . الله تعالی نیک بزده یاراتقان اراده سی بیلرین عمل قیلماق
هم ایمان دینی دور .

مثلاً: کیسل بولغان آدم کیسل الله تعالی دینی تقدیر بولدی دیب تورمای اول
کیسل نیک علاجی کورماک لازم دور . وشوندایح حالت لرده بولسا اولرنیک
علاجی کورماک ایمان نیک جمله سیدین دور .

"تقدیر بیلرین کیسل بولدم" دیب علاج تیلا سیدین اولماک، یایی: تقدیر
بیلرین اوغور بولدم" دیب اوغور لوق قیلماق ایمان دینی ایما سدور، بیلگه
الله تعالی غه یالغان بلرین همت قیلمان بولادور . خسته کیلی الله
یاراتقان بولسا مو، همه دردگه علاج هم یاراتیب توفیاندور . اوغریلیق
نیک یانلیق نی مو دنیا - اخرتدالی جزا لرینیک قدر اچوق بیلدیریب توفیاندور
بوکی یان لیتی دینی یانماق اختیارینی هم انسان نیک اوزنگه بیرگاندور .
عمرین المطاب رضی الله عنه نیک الدنیکه براوغرینی توتوب کرگاندور

سوراغده «نېمە اوچون يمان يولفە كىرىپ اوغور لىق قىلد نىك ؟
دىگانىرىدە اوغرى، « الله تعالى تقدیر قىلغان ایجان » دىب جواب بىرىپ دور .
عمر رضی الله عنہ او تىلفە 30 جلدە (دۆرە) اوروب اندىن قولنى
كىيىنگىز دىب بويورغاندە بركلىتى : نېمە اوچون ایلې جزا بويوردىگىز ؟
دىب سۇال قىلغاندە جواب بىرىپ دور كىلى : « الله تعالى غە يالغان
تەرت قىلغانىك 30 جلدە بويوردوم ، اوغور لوق نىك جزاسى بولسان
قول كىيىشىن غە قوشتوم » دىب دور لىر .

. ایچندہ کیلر .

تقدیم	1
خط	5
کوشش سوز	7
برہنہی باب . بیلم اصولی	8
ایکلیگی باب . بیلم بیلم ایمان	13
اوجہنی باب . بیلم بیلم اسلام	25
تورتخی باب . الذمات	35
برہنہی رکن . اللہ	35
ایکلیگی رکن . ملائکہ	38
جنار	40
اوجہنی رکن . کتاب لہ	44
تورتخی رکن . الرسل	47
بشہنی رکن . الیوم الآخر	50
التبخی رکن . القدر . خیرہ وشرہ	59

مەزمۇنى

۱	تەشۋىش
۲	تەشۋىش
۳	تەشۋىش
۴	تەشۋىش
۵	تەشۋىش
۶	تەشۋىش
۷	تەشۋىش
۸	تەشۋىش
۹	تەشۋىش
۱۰	تەشۋىش
۱۱	تەشۋىش
۱۲	تەشۋىش
۱۳	تەشۋىش
۱۴	تەشۋىش
۱۵	تەشۋىش
۱۶	تەشۋىش
۱۷	تەشۋىش
۱۸	تەشۋىش
۱۹	تەشۋىش
۲۰	تەشۋىش
۲۱	تەشۋىش
۲۲	تەشۋىش
۲۳	تەشۋىش
۲۴	تەشۋىش
۲۵	تەشۋىش
۲۶	تەشۋىش
۲۷	تەشۋىش
۲۸	تەشۋىش
۲۹	تەشۋىش
۳۰	تەشۋىش
۳۱	تەشۋىش
۳۲	تەشۋىش
۳۳	تەشۋىش
۳۴	تەشۋىش
۳۵	تەشۋىش
۳۶	تەشۋىش
۳۷	تەشۋىش
۳۸	تەشۋىش
۳۹	تەشۋىش
۴۰	تەشۋىش
۴۱	تەشۋىش
۴۲	تەشۋىش
۴۳	تەشۋىش
۴۴	تەشۋىش
۴۵	تەشۋىش
۴۶	تەشۋىش
۴۷	تەشۋىش
۴۸	تەشۋىش
۴۹	تەشۋىش
۵۰	تەشۋىش
۵۱	تەشۋىش
۵۲	تەشۋىش
۵۳	تەشۋىش
۵۴	تەشۋىش
۵۵	تەشۋىش
۵۶	تەشۋىش
۵۷	تەشۋىش
۵۸	تەشۋىش
۵۹	تەشۋىش
۶۰	تەشۋىش
۶۱	تەشۋىش
۶۲	تەشۋىش
۶۳	تەشۋىش
۶۴	تەشۋىش
۶۵	تەشۋىش
۶۶	تەشۋىش
۶۷	تەشۋىش
۶۸	تەشۋىش
۶۹	تەشۋىش
۷۰	تەشۋىش
۷۱	تەشۋىش
۷۲	تەشۋىش
۷۳	تەشۋىش
۷۴	تەشۋىش
۷۵	تەشۋىش
۷۶	تەشۋىش
۷۷	تەشۋىش
۷۸	تەشۋىش
۷۹	تەشۋىش
۸۰	تەشۋىش
۸۱	تەشۋىش
۸۲	تەشۋىش
۸۳	تەشۋىش
۸۴	تەشۋىش
۸۵	تەشۋىش
۸۶	تەشۋىش
۸۷	تەشۋىش
۸۸	تەشۋىش
۸۹	تەشۋىش
۹۰	تەشۋىش
۹۱	تەشۋىش
۹۲	تەشۋىش
۹۳	تەشۋىش
۹۴	تەشۋىش
۹۵	تەشۋىش
۹۶	تەشۋىش
۹۷	تەشۋىش
۹۸	تەشۋىش
۹۹	تەشۋىش
۱۰۰	تەشۋىش

مطبعة

رابطة العالم الإسلامي
مكة المكرمة

